

Electro Radio Mercur

Technisch commercieel vakblad

Veertiendaags - Officieel Orgaan van de Vakgroep Electrotechnisch Ambacht, de Vakgroep Detailhandel in Electriscbe Verbruikstoestellen en Verlichtingsartikelen, de Vakgroep Detailhandel in Radio-artikelen en de Vakgroep Tusschenpersonen in Electrotechnische Producten.

Directie, Redactie en Administratie: Kalverstraat 35, Amsterdam C.
Telefoon Directie en Red. K 2900-35253; Administratie K 2900-40453

22 MEI 1948 **67**
3e JAARGANG Nr.

Een Jubilerende Zender

Radio Kootwijk vierde op 7 Mei jl. haar 25-jarig bestaan. De donkerste dagen uit de geschiedenis van deze zender waren ongetwijfeld die, waarop de Duitsers bij hun terugtocht de gehele installatie vernielden. De op deze pagina afgebeelde foto toont de 26.0 meter hoge mast, welke dwars over het zendgebouw omgeworpen werd. Verheugend is echter dat nu, nog zo'n betrekkelijk korte tijd daarna, reeds weer deze stem van Nederland over de gehele wereld klinkt.

09 11
5 Jan 1948
4 12 1948
E. J. J. J.

UIT DE INHOUD VAN DIT NUMMER:

- 25 Jaar telegraafverkeer: Radio Kootwijk jubileert.
- Een nieuw afzetgebied voor de installateurs?
- Wéér een groot terrein gereed voor ontginning!
- Er werd te veel omzetbelasting betaald!
- Nieuws voor de boekenkast.
- Toneelverlichting.
- Mededelingen van de Vakgroep E. A. en van de Vakgroep D. V. V.

Electro Radio Mercur

TECHNISCH COMMERCIEEL VAKBLAD

Uitgave van de
N.V. Uitgevers Mij. Dilligentia, Kalverstraat 35, Amsterdam C.
Telefoon K 2000-35253 en 40453

Postgrootrekening 136400 — Bankrekening Twentsche Bank.

DIRECTIE EN EXPLOITATIE:

Hans Schnabel en Jan B. Gastkemper.

ADVERTENTIE-MANAGER:

B. J. Jansen.

REDACTIE:

Louis Knuyelder.

REDACTEUREN MEDEDELINGEN DER VAKGROEPEN:

mr. J. H. van Gelderen en J. M. van Basten.

REDACTEUR RADIORUBRIEK:

J. Corver.

REDACTEUR ELECTROTECHNIEK

J. J. Moerkerk.

REDACTEUR ADMINISTRATIE- EN BELASTINGRUBRIEK:

J. L. van Hedel.

ABONNEMENTSPRIJS:

5,— per jaar; voor leden van de aangesloten vakgroepen e.d.
f 3,— per jaar. Losse nummers f 0,20.

Dit blad verschijnt des Zaterdags om de veertien dagen.

Ingevolge papiertoe wijziging B. P. P. nr. 563 verschijnt deze uit-
gave elke 14 dagen en is de omvang 16 pagina's,
formaat 25 bij 32 cm.

Adressen der Vakgroepen

VAKGROEP ELECTROTECHNISCH AMBAOCHT:

Voorzitter J. W. Willemsen.

Secretaris mr. J. H. van Gelderen.

Mauritskade 45, 's-Gravenhage - Telefoon K 1700-110585

VAKGROEP DETAILHANDEL IN ELECTRISCHE VERBRUIKSTOESTELLEN EN VERLICHTINGSARTIKELLEN:

Voorzitter B. G. Miermans.

Secretaris J. M. van Basten.

Kelzersgracht 606, Amsterdam C. - Telefoon K 2000-40027

VAKGROEP DETAILHANDEL IN RADIO-ARTIKELLEN:

Voorzitter B. G. Miermans.

Kelzersgracht 606, Amsterdam C. - Telefoon K 2900-40027

VAKGROEP TUSSENPERSONEN IN ELECTROTECHNISCHE PRODUCTEN:

Voorzitter Ir. P. J. Plaisier.

Secretaris mr. J. L. P. Brabers.

Benoordenhoudseweg 44, 's-Gravenhage

Telefoon K 1700-774491

Vakboeken

Het is wel algemeen bekend; dat ook de electrotechniek heden
ten dage zeer sterk in het teken staat van plastics.
Een uiterst lezenswaardig boek om in deze materie thuis te
geraken is

KUNSTSTOFFEN

(samenstelling, eigenschappen en toepassingsmogelijkheden)
door dr. Ir. R. Houwink, voormalig directeur van het Kunst-
stoffeninstituut der Rubberstichting te Delft. Dit is een deel
der Dilligentia Reeks, waarin deze uitermate deskundige schrij-
ver in 105 bladzijden (met 35 illustraties en 5 bijlagen; prijs
f 3,25) een uitvoerig overzicht geeft van de stand van zaken
op dit gebied. Zowel de naam van de schrijver als van de
serie waarin het boek verscheen, zijn afdoende garanties voor
juistheid van het boek.

25 JAAR TELEGRAAFVERKEER

RADIO KOOTWIJK JUBILEERT

*Op 7 Mei was het 25 jaar geleden,
dat het station Radio-Kootwijk of-
ficiel voor het telegraafverkeer in
gebruik werd genomen. Dit feit is
in alle stilte op de Veluwe herdacht.*

Het was de vorige wereldoorlog, die de
stoot heeft gegeven tot de oprichting van
een radio-verbinding met Ned. Oost-
Indië. Meer dan ooit had men toen aan
den lijve ondervonden, wat het betekende,
afhankelijk te zijn van het buitenland.
Destijds stond de radio met betrekking
tot de verbindingen over lange afstanden
nog in haar kinderschoenen. Wijlen dr.
ir. J. C. de Groot was na die oorlog al
aan het werk getogen en met een vrij
primitieve boogzender was hij er in ge-
slaagd grote afstanden draadloos te over-
bruggen met zeer lange golven. In 1918
werd een contract met Telefunken afge-
sloten, waarbij deze Duitse maatschappij
opdracht kreeg tot de levering van twee
complete zend- en ontvanginginstallaties, resp.
voor ons land en voor Indië. Het waren
hoogfrequent-machinezenders, waarbij de
golflengte aan Nederlandse zijde 17 800 m.
bedroeg. Slechts een paar jaren heeft
deze zender zijn glorie tijd gehad, want
toen begon bekend te worden, dat met
golflengten tussen '10 en 50 m met aanmer-
kelijk minder energie dezelfde afstanden
gemakkelijk overbrugd konden worden.

Wij willen hier niet in details de ont-
wikkelingsgeschiedenis volgen, doch in-
eens een sprong nemen naar 1947. De
radio had zich toen geweldig ontwikkeld,
zij het dan, dat bij hun aftocht de Duitsers
alles in Kootwijk hadden verwoest, voor
zover zij de installaties vooraf niet had-
den weggevoerd. In dat jaar dan waren
van de voormalige 14 radio-telegrafische
verbindingen met landen in Europa er
vier opengesteld, nl. met Praag, Bern,
Stockholm en Lissabon. Buiten Europa
onderhoudt ons land radio-telegrafische
verbindingen met Ned. Indië, Curaçao,
Suriname, Noord-Amerika, Argentinië,
Brazilië en Peru. Radio-telefonisch zijn
te bereiken van ons land uit Batavia,
Bandoeng, Paramaribo, Willemstad, Aru-
ba, New York, Buenos Aires en Rio de
Janeiro. Laten wij hier duidelijkheids-
halve bij zeggen, dat een verbinding met
New York in de praktijk wil zeggen, dat
elke willekeurige telefoonabonné in ons
land elke willekeurige telefoonabonné in
de Verenigde Staten kan opbellen. Zozeer
is de techniek in die 25 jaren uitgebreid.
Maar er is nog veel meer tot stand ge-
komen. Aanvankelijk kon men de radio-
telefoongesprekken met een normaal ont-
vangtoestel afluisteren. Dat is in de laatste
tijd volkomen onmogelijk geworden, om-
dat gebruik gemaakt wordt van de zgn.
geheimtelefonie. Met Bern en Amerika
is verder een soort radio-telexverkeer tot
stand gekomen, zodanig ingericht, dat het

foutief overkomen van letters volkomen is
uitgesloten.

Zoals gezegd, hebben de Duitsers bij hun
aftocht op Kootwijk alles verwoest. Er
was zelfs geen schroevendraaier meer te
vinden. Dank zij de onvolprezen geest
van het personeel werd alles in het werk
gesteld, om het verkeer weer zo spoedig
mogelijk op de been te helpen. Men begon
met een ondergedoken zender op te stellen.
Successievelijk zijn er meer dingen voor
de dag gekomen en nu is er een radio-
centrum in opbouw, dat niet alleen tot
eer strekt van de mensen, die er aan mede-
gewerkt hebben, maar de stem van Neder-
land over de hele wereld opnieuw laat
weerklinken. Een eresaluut voor al die
harde werkers daar op een weliswaar
prachtig gelegen, maar toch eenzaam deel
van de onvolprezen Veluwe.

T.L. STRAATVERLICHTING

Proefneming te Eindhoven

Door de lichttechnische afdeling van
het Philipsbedrijf is in Eindhoven gedem-
onstreerd met de fluorescentielamp
(T.L. buis) als straatverlichting.

Sedert enkele dagen zijn in de Vrijstraat
de gloeilampen verdwenen en daarvoor
in de plaats zijn er de bekende T.L.-
buisen gekomen. De voordelen van deze
nieuwe verlichting zijn legio.

In de eerste plaats verkrijgt men een
sterkere lichtbron met hetzelfde stroom-
verbruik als de gloeilamp nodig heeft.
De lichtverdeling is veel effectiever en
benadert de kwaliteit van het daglicht.
Verder is de levensduur veel langer dan
de gloeilamp. De installaties, die zijn
aangebracht op de oude lichtpunten, ont-
geveer 30 m. van elkaar, is de eerste
fluorescentie-straatverlichting, welke in
ons land in gebruik is genomen.

VERLICHTTE WEGWIJZERS

Behalve met T.L. buizen als straatver-
lichting is onlangs te Eindhoven ook
gedemonstreerd met verlichte wegwijzers.
De bedoeling is, zoals dezer dagen in de
pers gemeld werd, deze over heel Neder-
land toe te passen. Zeker zal hiermee een
vergemakkelijking van het verkeer tot
stand komen. Als deze proefneming te
Eindhoven goed verloopt, zullen metter-
tijd de bekende A.N.W.B.-borden bo-
venop voorzien worden van een speciaal
armatuur met natriumlamp SO 250 (66 W)
erin. Dit armatuur is zodanig geconstru-
eerd, dat het gele licht van de natrium-
lamp een ronde kegel over heel het bord
en in een kleine kring rond de paal ver-
oorzaakt. De borden zullen daardoor op
een afstand van 100 meter zichtbaar zijn,
de kleine cijfers op een afstand van 30
tot 50 meter. De tijd van verduistering
is wel voorbij!

Een nieuw afzetgebied voor de installateurs?

Wéér een groot terrein gereed voor ontginning!

Langzaam, maar zéér zeker nadert voor de actieve electro-technicus in Nederland opnieuw een tijdstip, waarop hij het terrein zijner werkzaamheden in belangrijke mate kan uitbreiden. Opnieuw, want het is waarlijk niet de eerste keer!

Begonnen met de vervanging van petroleum- en gaslicht door dat van de elektrische gloeilamp, volgde al spoedig de electrificatie van de industrie; wat later kwam daarbij de invoering van de elektrische verwarming, koeling en kracht in het huishouden. Intussen bracht de ontwikkeling van de radio-techniek omzetten van talloze miljoenen in de boeken van hen, die zich op dit nieuwe afzetgebied stortten. Toen volgde de invoering van nieuwe verlichtingssystemen, waardoor wederom grote sommen verdiend werden en nog grotere verdiend zullen worden in de afdeling „electrische verlichting”! Nóg andere gebieden werden ontsloten: medische lampen, elektrische scheerapparaten en bijv. dat der electrische feestverlichting (waaraan juist dit jaar weer sommen besteed zullen worden!).

Telkens wéér kreeg de electro-technische installateur de kans mee te doen aan de ontginning van een nieuw toepassingsgebied der electriciteit, een gebied waarvan het bestaan vóórdien eenvoudig niet vermoed werd. Wie immers kon bij het opvangen der eerste pendellichten dromen van fluorescentie buislampen, stofzuigers, natriumlicht, aan prikkabel, elektrische fornuizen, keukenmotoren, infra-rood stralers, radiotoestellen....

Zo werd het aantal afdelingen in de „electrowinkel” door wetenschap en techniek als maar uitgebreid.

En nu gaan binnenkort de hekken open van een nog niet te berekenen groot nieuw afzetgebied, dat der industriële electronica!

In de Nederlandse vakpers is er hier en daar al iets over gepubliceerd, zodat bekend mag worden verondersteld, dat vooral in Amerika in en na de oorlog enorme bedragen -miljoenen dollars!- zijn besteed aan de aanschaffing van electronische apparaten voor de industrie.

Electronische apparaten, dat zijn al die installaties, toestellen en dergelijke, waarin op een of andere wijze electronenbuizen worden gebruikt.

Men heeft geleerd, de principes der radio- en gelijkrichtbuizen voor nog heel andere doeleinden te gebruiken dan „alleen maar” voor de omroepzenders en -ontvangers, waar zij oorspronkelijk voor waren uitgedacht.

De practisch traagheidsloze reactie van deze buizen was aanleiding voor vele nieuwe toepassingen; de mogelijkheid van krachtige versterking van uiterst kleine stromen eveneens; de televisiebuis leidde tot het zichtbaar maken van talloze verschijnselen, kortom: allerlei functies werden beter dan door de oudere methoden, of voor het eerst, vervuld door gebruik te maken van de electronentechniek.

Kortom: We kennen nu interessante toepassingen van de electronische meet-techniek, de röntgenografie, de hoog-frequent verhitting, ultra-sonar enz.

Vóór de oorlog werd daar al aan gewerkt, in de oorlog werd een enorme ontwikkeling mogelijk en noodzakelijk; na de oorlog bleken de bereikte resultaten óók van groot belang voor de vredesindustrie.

Dat daarnaast ook nog een uiterst belangrijk nieuw electronisch gebied ontstond, dat wij gemakshalve alleen maar de „radar” zullen noemen, kan hier verder buiten beschouwing blijven.

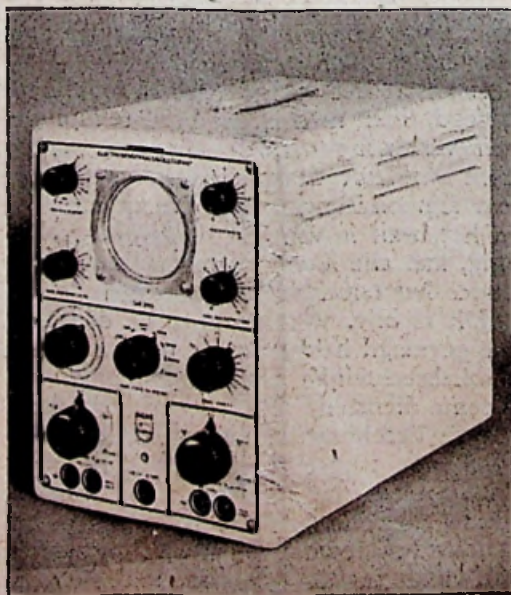
Het gehele terrein van al deze nieuwe toepassingen vroeg zóveel voorlichting, dat in Amerika een ca. 300 pagina's per maand tellend speciaal tijdschrift („Electronics”) ontstond en dat daarnaast nog talloze andere publicaties verschenen.

In Nederland is de toepassing der electronica -buiten radio en radar, geluidsversterking en gelijkrichting- nog gering en daarmee ook het aantal publicaties.

Wat de industriële toepassing in Nederland betreft, vragen echter vele punten de aandacht.

Van ons eerste artikel over de mogelijkheden der electronica in ons land, kan natuurlijk niet verwacht worden, dat ze zelfs maar genoemd worden. Naast het vraagstuk der technische mogelijkheden is vanzelfsprekend een der belangrijkste de opleiding der toekomstige electronici. Zullen het de installateurs zijn, met een daarvoor speciaal bestemde aparte opleiding, zullen het de radiotechnici zijn of zal er een apart soort specialisten op dit gebied ontstaan? Vooralsnog menen wij, dat voor de electrotechnische installateurs én voor de radio-technici in deze een belangrijke rol is weggelegd!

Van enig onderwijs op het gebied der electronica in de industrie is echter nog niet veel te merken.

Eén der vele electronische apparaten: de electronenstraal oscillograaf voor meet-doeleinden.

De Technische Hogeschool te Delft heeft echter reeds veel op het gebied der bestudering van de electronica gedaan, beschikt over een speciaal laboratorium en verwierf reeds grote bekendheid door haar electronenmicroscop.

De Middelbaar Technische School te Eindhoven bereidt een leervak „electronica” voor, dat -bij welilagen der plannen- zonder twijfel ook op de andere M.T.S.-en zal worden ingevoerd.

Het Radio-instituut Steehouwer opende kort geleden een cursus electronica, maar alleen op het gebied van de radar.

De a.s. installateurs en radio-technici, moeten het nog doen zonder speciale opleiding en training op het gebied der industriële electronica.

Men wordt zich echter bewust, dat de tijd rijp is voor stappen op dit gebied!

Het verheugt ons, daarvan te kunnen getuigen, door mede te delen, dat binnen enkele weken bij de N.V. Uitgevers Mij. Diligentia te Amsterdam en de N.V. Uitgevers Mij. Standaard-Boekhandel te Antwerpen zal verschijnen het eerste boek op dit gebied in de Nederlandse taal: „Electronica in de industrie; principe, werkwijze en toepassingsmogelijkheden”, door A. van Sluifers, geïllustreerd met 80 foto's en schema's. (Prijs f 4,25).

Daarnaast zullen beide uitgeverijen nog in Mei het eerste nummer in 't licht geven van een Nederlands tijdschrift, dat geheel aan deze materie zal zijn gewijd. Het verschijnt onder de titel: „Electronica, vakblad ter voorlichting over electronische werkmethode voor de industrie”. (De lezers van „Electro Radio Mercuur” zal het nemen van een abonnement op „Electronica” gemakkelijk gemaakt worden, doordat voor hen een gereduceerde abonnementsprijs zal worden vastgesteld!)

Het vakblad „Electronica” zal worden uitgegeven met medewerking van de „Technisch Fysische Dienst der Organisatie Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (T.N.O.) en de Technische Hogeschool te Delft”.

Een door ons onder handel en industrie van ons land gehouden enquête, heeft reeds uitgewezen, dat tal van firma's zich op dit gebied gaan bewegen. Naast fabrikanten en importeurs van electronische onderdelen, apparaten e.d. zijn reeds bedrijven aan het ontstaan, welke zich met het installeren en onderhouden van electronische installaties belasten.

We staan aan het begin van een nieuwe, belangrijke periode in de Nederlandse electrotechnische wereld, die der electronica.

Wie daarin zijn deel wil hebben, stéllé zich tijdig op de hoogte! Een Nederlands boek en een Nederlands blad staan reeds te zijner beschikking!

H.S.

Vragen, mededelingen, voorstellen op het gebied der industriële electronica, worden voorlopig gaarne ingewacht door de redactie van Electro Radio Mercuur, Kalverstraat 35, Amsterdam C.

Er werd teveel omzetbelasting betaald!

door J. L. VAN HEDEL, redacteur Belastingrubriek

Een stapel brieven, uit alle delen van het land, vormden de reactie van de lezers op het artikel „Betaal niet teveel omzetbelasting“.

Het was prettig deze brieven te ontvangen, want daardoor bleek, dat dit artikel inderdaad voor een groot aantal lezers, van praktische betekenis was. Maar ook bleek, dat de zakenman in het algemeen, behoefte heeft aan voorlichting, vooral ook wat de omzetbelasting betreft. Verschillende lezers stelden vragen en in dit artikel zullen enkele van die vragen worden beantwoord, terwijl andere vragen per brief zullen worden beantwoord.

Een klein bloemlezing uit de ontvangen brieven, toont duidelijk aan dat inderdaad door velen teveel omzetbelasting werd betaald:

— Over het eerste kwartaal van 1948 en het jaar 1947, betaalden wij waarschijnlijk f 1500,— teveel omzetbelasting.

— Wat Uw lezers aan dit artikel zullen hebben weet ik niet met zekerheid, ik kan het slechts vermoeden. Wat ik er aan heb? Wel, U mag het wel weten. De eerstvolgende keer, dat ik weer Omzetbelasting moet betalen zal ik enkele malen de abonnementsprijs van Electro Radio Mercurius verdienen hebben.

— Met grote waardering hebben wij Uw artikel over de omzetbelasting gelezen en ons past een woord van dank, want door de daarin voorkomende wenken, heeft U ons zeker heel wat geld uitgespaard.

— Onze hartelijke dank voor Uw tip inzake Omzetbelasting. Wij zullen er dankbaar gebruik van maken. Het was ook inderdaad, zoals U schreef, door onze boekhouder niet bemerkte.

— Deze drie maanden heb ik er plm. f 30,— voordeel van.

— Hiermede danken wij U voor de tip omtrent O.B. Het geeft in elk geval voordeel.

Wie is ondernemer?

Zoals in het voorgaande artikel werd vastgesteld, geldt het tarief van $\frac{1}{2}\%$ slechts voor leveringen van niet-zelf-vervaardigde goederen aan ondernemers, die deze goederen ten behoeve van hun onderneming betrekken.

Uit de door de lezers gestelde vragen, blijkt, dat het voor menigeen niet gemakkelijk is om in bepaalde gevallen vast te stellen of de afnemer al dan niet als

ondernemer mag worden beschouwd. In het vorige artikel werd daarmee reeds rekening gehouden en werd het advies gegeven om in twijfelgevallen aan de Inspectie van Invoerrechten en Accijnzen inlichtingen te vragen.

Wanneer bijv. een lezer vraagt of kloosters, ziekenhuizen en dergelijke instellingen als ondernemers zijn aan te merken, kan deze vraag hier niet zonder meer met ja of neen worden beantwoord. Het Besluit op de Omzetbelasting is zeer gecompliceerd en het uiteenzetten van alle bijzonderheden, welke van belang kunnen zijn voor het vaststellen van het feit of een bepaalde instelling al dan niet als ondernemer kan worden beschouwd, zou niet alleen teveel ruimte in beslag nemen, maar zou ook teveel van de tijd en het geduld van de lezers vergen.

Wanneer men twijfelt, bel dan gerust even de inspectie op. Wanneer men duidelijk zegt wat men wil weten, dus of die en die instelling als ondernemer mag worden beschouwd, zal men U met genoeg van antwoord dienen. De fiscus wordt hier en daar wel eens als een soort boeman voorgesteld, maar in het algemeen kan toch worden geconstateerd, dat de belastingambtenaren steeds bereid zijn op alle mogelijke vragen van het publiek een antwoord te geven.

Bovendien is het ook voor de fiscus van belang, dat in twijfelgevallen het oordeel van de inspectie wordt gevraagd. Daardoor wordt immers de controle, welke van tijd tot tijd bij de ondernemers wordt ingesteld, vergemakkelijkt.

In het algemeen zijn ziekenhuizen e.d. geen ondernemer maar elk geval moet op zich zelf worden beoordeeld.

Zoals in het vorige artikel reeds werd gezegd, dient men in het bezit te zijn van een verklaring van de afnemer, waarin deze verklaart de goederen ten behoeve van zijn onderneming te betrekken. Wie in het bezit is van een dergelijke verklaring, kan alle leveringen aan die afnemer onder het tarief van $\frac{1}{2}\%$ brengen.

Dit is bijv. van belang voor de lezers, die gevraagd hebben of de leveringen aan publiekrechtelijke lichamen, bijv. gemeente-diensten, als groothandelsleveringen beschouwd kunnen worden. Verschillende gemeente-diensten zijn inderdaad ondernemer, anderen niet. Diensten welke niet als ondernemer worden beschouwd zullen ook ongetwijfeld weigeren een verklaring als hierboven bedoeld af te geven.

Diensten belast met 3%

Uit verschillende vragen van lezers is

gebleken, dat niet steeds voldoende onderscheid wordt gemaakt tussen leveringen en diensten.

Diensten zijn steeds belast met 3%, ook wanneer ze werden verricht voor een ondernemer.

Zo vraagt een lezer, in wiens bedrijf veel reparatie- en wikkellwerk wordt gedaan voor installateurs, fabrieken e.d., of daarover ook $\frac{1}{2}\%$ omzetbelasting kan worden voldaan.

In het voorgaande artikel werd reeds als voorwaarde genoemd, dat de goederen moeten worden geleverd zo als ze van anderen zijn betrokken. Het verrichten van reparaties e.d. is een dienst en dus met 3% belast.

Een ander lezer vraagt hoe het staat met installaties bij nieuwbouw. Het aanbrenge van een elektrische installatie wordt in het besluit op de omzetbelasting aangemerkt als het „opleveren van een werk in onroerende staat“ en dergelijke opleveringen vallen onder het begrip „diensten“ dus belast met 3%. In dergelijke gevallen moet dus over het gehele bedrag der in rekening gebrachte prijs 3% worden betaald.

Soms is het niet zo eenvoudig om vast te stellen of sprake is van een dienst dan wel van een levering. Zo komt een der brieveschrijvers met het volgende probleem:

„Het komt wel eens voor dat ik een electro-motor lever voor bijv. f 200,—. Daarbij komen dan bijv. slechts enkele uren voor aansluiting. Komen deze arbeidsuren afzonderlijk op de factuur tot uitdrukking, dan zou over het geheel 3% verschuldigd zijn, alleen door die enkele uren, arbeidsloon, welke voor aansluiting in rekening worden gebracht, terwijl het anders slechts $\frac{1}{2}\%$ zou zijn. Is dat juist?“

Ter beantwoording van deze vraag, die voor veel lezers van belang is, volgt hier een resolutie van 19 September 1941.

„De vraag is gesteld op welke wijze heffing van omzetbelasting dient plaats te vinden ten aanzien van het uitvoeren van herstellingen, waarbij materialen en onderdelen worden gebruikt. In zodanig geval dient het herstellen als het verrichten van een dienst te worden aangemerkt terzake waarvan 3% omzetbelasting is verschuldigd over de in totaal ontvangen vergoeding, het bedrag voor de materialen en onderdelen daaronder begrepen. Het is niet toegestaan een splitsing te maken tussen het verstrekken van goederen — terzake waarvan dan in voorkomende gevallen slechts een half procent zou zijn verschuldigd — en het aanbrenge van die goederen.

In gevallen echter, waarin het aanbrenge van de benodigde voorwerpen een handeling van zeer ondergeschikte betekenis is, terzake waarvan, naast de verkoopprijs van de voorwerpen, geen afzonderlijke vergoeding wordt in rekening gebracht, — zoals bijv. het plaatsen van een reserve-wiel aan een auto — is sprake van een levering en niet van het verrichten van een dienst.“

De vraag werd nog gesteld of ook 3% omzetbelasting moet worden voldaan wanneer men voor een cliënt een motor door

Nieuw s | v o o r d e BOEKENKAST

een ander heeft laten wikkelen. Hierbij werd nog opgemerkt, dat de prijs daarvoor reeds heel hoog is en men dikwijls met een klein winstje tevreden moet zijn.

Hoe vreemd dit misschien moge klinken, deze vraag moet bevestigend worden beantwoord. Het is in dergelijke gevallen dus zo: de ondernemer die het wikkeln heeft verricht, betaalt 3 % omzetbelasting over het bedrag dat hij aan zijn opdrachtgever in rekening brengt. De opdrachtgever die het wikkeln voor een cliënt heeft laten verrichten, berekent het door hem betaalde bedrag, verhoogd met een kleine winstmarge, aan zijn cliënt en betaalt op zijn beurt weer 3 % omzetbelasting. Beide ondernemers verrichten hier immers een dienst.

Wat te doen met contante verkopen?

Een der briefschrijvers komt met een belangrijke vraag. Hij deelt mede, dat voor leveringen aan verschillende ondernemers een factuur in duplo wordt samengesteld. Wanneer deze bedragen worden ontvangen is het niet zo moeilijk om over de daarvoor in aanmerking komende posten $\frac{1}{2}$ % in plaats van 3 % omzetbelasting te berekenen. Maar, gaat hij verder, hoe nu in andere gevallen?

Een café-houder komt in mijn zaak, koopt 2 gloeilampen van 150 W, bedrag f 2,40, lampen zijn bestemd voor gebruik in zijn billard-zaaltje. Een kruidenier komt en koopt vier dergelijke lampen, welke nodig zijn voor etalage-verlichting, bedrag f 4,80. Een banketbakker laat halen drie half-verzilverde etalage-lampen voor zijn vitrine, bedrag f 14,25. Dit zijn alle kleine ondernemingen, zoals er tientallen per maand in onze zaak komen. Zij halen en betalen contant. Het bedrag van hun aankoop wordt op een schrijfcassa geboekt en tot heden werd het totaal bedrag der contante verkopen in één post in het kasboek geboekt en hierover later 3 % O.B. betaald.

Vele kleintjes maken één grote en wij zijn ons ervan bewust dat ook hiermede een belangrijk bedrag aan O.B. teveel betaald zal worden, steeds maar weer. Deze lezer komt zelf met een goede oplossing voor dit geval. Hij stelt voor om gestencilde briefjes te gebruiken waarvan de tekst bijv. kan luiden: „Ondergetekende verklaart onderstaande goederen gekocht te hebben ten behoeve van zijn onderneming”. De cliënt ondertekent en de winkelbediende vult in bijv. „3 etalage-lampen f 14,25”.

Inderdaad is dit een juiste oplossing. Het tarief van $\frac{1}{2}$ % geldt zeer zeker ook voor contante verkopen. Het is echter nodig dat een factuur wordt afgegeven. Daarop moeten zowel de namen van koper als verkoper, de datum, omschrijving der goederen en het bedrag voorkomen. Wanneer deze gegevens op de door de lezer bedoelde briefjes worden vermeld, is aan deze eis voldaan. Door de cliënt het briefje te laten ondertekenen, beschikt men gelijkertijd over de vereiste verklaring.

Administratief kan de zaak dan worden opgelost, door in een afzonderlijk register de op deze wijze afgegeven nota'tjes te

Dezer dagen ontvingen wij een tweetal technische boeken, welke stuk voor stuk onze volle aandacht verdienen. Het zijn twee uitgaven van de V.E.V., de eerste uitgave van: „Technische Vakkennis voor de Radio-Detailhandelaar” door ir. A. van Ganswijk en de derde uitgave van: „Installatie Voorschriften door ir. J. M. Prins.

De „Technische Vakkennis voor de Radio-Detailhandelaar” is in het bijzonder geschreven naar aanleiding van de instelling der cursussen, welke kandidaten voorbereiden voor het V.E.V. examen voor Radio-Detailhandelaar, welk examen deze maand (Mei 1948) voor het eerst zal worden afgenomen.

Bestonden reeds jarenlang cursussen en werden examens afgenomen voor het verkrijgen van diploma's als Radio-techniker en Radio-monteur, nu ook voor de Radio-detailhandel een vestigingsbesluit op basis van de vestigingswet 1937 aanstaande is, moest aan de technische vorming van candidaat radio-detailhandelaren aandacht worden gewijd. Deze technische vorming met daarop aansluitend examen werd door de betrokken organisaties met volle vertrouwen in handen gelegd van de V.E.V., onze unieke Vereniging tot bevordering van Electro technisch Vakonderwijs in Nederland, welke op het gebied van vakopleiding in onze branche al zo ontzettend veel goed werk heeft verricht en op die weg nog steeds energiek voortgaat.

Hoewel wij in ons land vele uitstekende boeken hebben voor de studie in radio-techniek, moest voor de opleiding van radio-detailhandelaar een speciale handleiding geschreven worden omdat het bestaande als regel hoger gaat dan voor het beoogde doel nodig is en daardoor dus als niet passend moest worden beschouwd.

Ir. A. van Ganswijk werd aangezocht om deze speciale handleiding te schrijven en deze heeft in circa 250 blz. een schitterende prestatie geleverd. De gehele opbouw dezer handleiding, welke uitgaat van een zeer bescheiden kennis van de verschillende eigenschappen van de elektrische stroom, is zo logisch en maakt het de leergierige cursist zo makkelijk, dat deze van bladzijde tot bladzijde meer smaak in de studie moet krijgen.

boeken. Bij het invullen van het aangiftebiljet voor de omzetbelasting, wordt het bedrag der contante verkopen verminderd met het totaal der $\frac{1}{2}$ %-posten.

Het kost wat tijd en moeite maar het is niet uitgesloten dat daardoor een belangrijke besparing aan O.B. wordt verkregen.

Kan teveel betaalde Omzetbelasting worden teruggevorderd?

Talrijke lezers die hebben geconstateerd dat zij, vooral na 1 Juli 1947, teveel omzetbelasting hebben betaald, vroegen zich af of deze ten onrechte betaalde belasting nog kan worden teruggevorderd.

Het voorschrift dat hier van belang is zegt, dat teveel betaalde omzetbelasting kan worden teruggevraagd binnen drie

De moeilijkheid voor schrijvers van dergelijke studieboeken om zonder een overmaat van algebra en of wiskunde de leerstof op te bouwen is door ir. van Ganswijk zodanig opgelost, dat in het gehele boek slechts enkele formule's voorkomen en dan zijn deze nog op voor ieder volg-bare wijze voorbereid.

Ook de vraagstukken welke het slot vormen van elk onderdeel van de studie maken dit boek, niet alleen bij uitstek geschikt als handleiding voor een cursus, maar zijn tevens oorzaak dat ook voor zelfstudie hier een ideale vorm is gevonden.

En wat vooral in deze bespreking niet achterwege mag blijven, is de opmerking, dat ook de reeds gevestigde radio-detailhandelaren in deze handleiding een prachtige gelegenheid vinden om hun radio-technische vakkennis aan te vullen en op te frissen. De grote meerderheid der handelaren, welke door opleiding en instelling van hun zaak, tot op heden toch altijd nog wat vreemd staan tegenover de technische kant van de artikelen welke zij verkopen, wordt de aanschaffing van deze handleiding sterk aanbevolen.

De tweede genoemde V.E.V. uitgave: „Installatie voorschriften” door ir. J. M. Prins is een handleiding voor de studie voor de examens voor Electro monteur en Installateur. Aan deze uitgave gingen reeds twee drukken vooraf en gezien de uitbreiding en toevoeging met vele artikelen in deze derde uitgave, zou men niet overdrijven door van een „nieuw boek” te spreken.

De zeer bijzondere deskundigheid van de schrijver, welke naar wij menen te weten, reeds achttien of meer jaren het vak installatie-voorschriften op verschillende cursussen doceert, komt ook in deze uitgave zeer sterk tot uiting, m.a.w. hier is een bij uitstek bevoegde specialist aan het woord. Wij menen ons zelf af te mogen vragen of voor de betrokken cursist, welke deze handleiding voor zijn studie gebruikt het „speciale” niet wat al te ver is doorgevoerd. Maar al met al is ook in deze uitgave te zien een lofwaardig streven van schrijver en van de V.E.V. om, met elkander samenwerkende, voor de electrotechnische ambachtsmensen studie mogelijkheden te bieden voor opvoering van hun vakken-nis en, daarmee gepaard gaande, verheffing van hun vak.

Ook hier is dus waardering zeker op haar plaats en een warm woord van aanbeveling tot een ruime verspreiding en veelvuldig gebruik. B.G.M.

maanden nadat ze werd voldaan. Dit zou er dus op neerkomen, dat alleen de omzetbelasting welke over het eerste kwartaal 1948 teveel werd betaald, nog kan worden teruggevraagd. In de praktijk is echter gebleken, dat men op veel inspecties hier een royaal standpunt inneemt. Wanneer inderdaad blijkt, dat bijv. ook in 1947 teveel omzetbelasting werd betaald, zal men goed doen zich hieromtrent zo spoedig mogelijk met de inspectie in verbinding stellen.

De lezer, die vroeg op welke datum de wijziging is ingegaan, waardoor het niet meer nodig is, dat de groothandelsomzet ten minste 25 % van de gehele omzet moet uitmaken, had het antwoord reeds in het vorige artikel kunnen vinden. Deze wijziging is 1 Juli 1947 ingegaan.

Mededelingen VAN DE VAKGROEP

**DETAILHANDEL IN ELECTRISCHE
VERBRUIKSTOESTELLEN EN
VERLICHTINGSARTIKELEN**

SECRETARIAAT:
KEIZERSGRACHT 606, AMSTERDAM C.
TELEFOON 40027

LUCTOR ET EMERGO!

„Ik worstel en kom boven". Deze wapenspreuk van onze stoere Zeeuwen is ons de laatste tijd meermalen in de gedachte geschoten. Hoewel men steeds tegenstellingen zal blijven ontmoeten, valt het ons de laatste tijd sterk op, dat er 'n zekere apathie valt waar te nemen, een lusteloosheid die haar stempel op velen drukt. De angst voor een derde wereldoorlog, de dwangpositie, waarin men door verstrekkende overheidsmaatregelen is geplaatst en de dingen die hierop nog zullen volgen, zijn hier o.a. de oorzaak van.

Wij zullen ons er wel voor wachten „politiekje" te gaan spelen of ons aan voorspellingen te wagen, of er oorlog komt en wanneer, of er nog een zwaardere economische druk op ons uitgeoefend zal worden enz. enz.

Deze lustelozen zouden we echter willen toeroepen: „Hoofd op". Moed verloren is al verloren; bedenk dat wel.

Toen de Engelse bommenwerpers in het algemeen belang de dijken van Walcheren stuk smeten, hebben de overgeblevenen het bijltje er niet bij neergegoid, doch hebben hun spreuk eer aan gedaan, hebben de handen uit de mouwen gestoken en het resultaat mag gezien worden. Walcheren herstelt zich in oude glorie en zal weldra het leed weer te boven zijn. Ook wij hebben een flinke knauw gehad, doch ongetwijfeld zullen wij er ook weer bovenop komen, alle moeilijkheden ten spijt. Verliest U echter niet uit het oog, dat leven strijd is en zonder strijd zelfs geen leven is. De huidige moeilijkheden zullen voorbijgaan, doch ongetwijfeld zullen nieuwe, andere moeilijkheden oprijzen. De prijsbeheersing o.a. zal verdwijnen en de vrije concurrentie zal weer terugkeren. De vrije concurrentie die zwaar zal zijn en automatisch een „koude" sanering zal blijken. Noemde onze Minister van Economische Zaken onlangs niet een cijfer van 20 %, die gedoemd zullen zijn te verdwijnen?

Een gezond optimisme is hier zeker op zijn plaats. Wij moeten vooruit! Stilstand is reeds achteruitgang.

Ons leven is leeg en inhoudsloos, indien we onze taak niet naar behoren vervullen. Welnu, laten we aanpakken en veilig stellen wat we bereikt hebben en dit als

VERGEET

niet, dat door het in werking treden van de Prijzenbeschikking 1948 per 1 April jl., ALLE prijsvaststellingen voor de daarin vermelde artikelen, per die datum zijn vervallen.

Nieuwe prijsvaststellingen moeten dus altijd nadien zijn afgegeven.

punt van uitgang voor verdere uitbouw benutten.

Laten we niet alleen een begrip hebben voor de huidige situatie, doch ook een open oog voor de toekomst. Laten we zorgen ieder ogenblik gereed te zijn de bakens te verzetten, opdat we straks niet voor situaties komen te staan, die we niet voorzien hebben.

We zitten nu nog geslagen in „knellende banden", doch ook hieruit zullen we gezamenlijk komen. Vergeet echter niet, dat er altijd een in evenwicht zijnde balans is.

PRIJZENSLAG 1948

Zoals wij reeds in het vorige nummer van de Electro Radio Mercurus hebben medegedeeld, bereikten het Secretariaat vele klachten uit alle delen des lands over opgemaakte processen-verbaal tegen leden wegens overtreding van de Prijzenbeschikking Electriche Artikelen 1948.

Reeds enige malen hebben wij geantwoord op het feit, dat de uitlooptijd op 1 April 1948 verstreken was.

De moeilijkheden die men met de naleving van de voorschriften heeft, zijn ons volkomen bekend. In dit verband zijn door ons reeds de nodige stappen gedaan, terwijl wij ook voor het overige gedeelte paraat blijven. Hangende de besprekingen kunnen wij U thans nog niet nader inlichten. U kunt echter van een juiste behartiging Uwer belangen verzekerd zijn.

Intussen meenden wij er goed aan te doen om aan alle Tuchtrechters, Griffiers en leidende figuren van het Directoraat-Generaal een uitgebreid schrijven te richten, teneinde hun een overzicht te geven van Uwe moeilijkheden.

Deze moeilijkheden culminereren in het feit, dat het practisch onmogelijk is tegen prijzen te kopen, zoals deze in de betreffende Prijzenbeschikking zijn vermeld.

Vervolgens worden naast deze Prijzenbeschikking wederom Prijsvaststellingen afgegeven, die echter te laat aan ons worden toegezonden, waardoor wij U derhalve niet voldoende kunnen voorlichten. Hierop is door ons reeds bij verschillende instanties gehamerd, doch resultaat bleef tot nu toe uit.

Daarnaast is er een lawine van voorschriften waar een normaal mens niet meer uit kan komen en is het zelfs zo, dat U strafbaar kunt zijn, indien U goederen koopt van een bona-fide grossier en deze 'n verkeerde vaststelling vermeldt, ongeacht of deze laatste te goeder of te kwader trouw is.

Op het moment mopperen we om z'n hardst op de „geleide economie", op de vloed van voorschriften, waartegenover een toekomst staat zonder deze moeilijkheden, doch die dan weer een moordende concurrentie als vóór de oorlog zal brengen. Ook deze toestand was verre van ideaal.

Reeds eerder hebben wij hier de vinger op gelegd, dat de veel omstreden geleide economie voor een bepaalde groep een zekere bescherming biedt. De betrekkelijke rust die deze bedrijfjes genieten, zal straks echter wreed verstoord worden als alle zeilen zullen moeten worden bijgezet om niet in de storm ten onder te gaan.

Moeilijkheden zijn er echter om te overwinnen en een gunstige invloed hebben moeilijkheden altijd op de mensheid gehad. Op die momenten hebben zij getoond wat zij waard waren, waaruit dikwijls veel goeds is ontsproten.

Worstel dus niet alleen om boven te komen, doch wanneer gij boven zijt, worstel dan vastberaden verder om boven te blijven. Hoe zwaarder de strijd, des te groter zal de voldoening zijn.

Onze eindconclusie in boven aangehaalde brief, welke op het moment dat dit nummer verschijnt, reeds in het bezit van alle Tuchtrechters is, is dan ook, dat de Electro-Winkelier thans voor het alternatief gesteld wordt:

of zijn zaak te sluiten

of die artikelen te kopen, die tegen hogere prijzen worden aangeboden, doch verhoogd met zijn geoorloofde winstmarge om te zetten

Tenslotte spraken wij onze overtuiging uit, dat het de bedoeling is van de overheid de middenstanders te geven wat hen toekomt en dat wij het volkomen verantwoord achten begrip te vragen voor onze groep, die anders geen redelijke bestaansmogelijkheid meer heeft.

Wij hopen, dat ook dit er toe moge bijdragen, dat in den vervolge op de juiste manier gecontroleerd wordt.

Bij excessen kunnen en mogen wij niet aan doen, doch wij geven alle goedwillenden nogmaals in overweging, om, indien er een proces-verbaal wordt opgemaakt, dit onmiddellijk ter kennis van het Secretariaat te brengen.

Vergeet echter niet een juiste en zo volledig mogelijke omschrijving van de feiten te geven, onder bijvoeging van de desbetreffende inkoopfacturen.

Na ontvangst daarvan kunnen wij beoordeelen, wat wij in deze voor U kunnen doen en of de mogelijkheid bestaat U in deze op de zitting van de Tuchtrecter bij te staan.

TWIJFEL NOOIT

doch bel het Secretariaat op en U wordt prompt voorgelicht. Het spaart U niet alleen veel moeilijkheden, doch uiteindelijk geld.

Weide-afrastering

Een veel besproken onderwerp.
Ook voor onze installateurs belangrijk.

Reeds heel wat installateurs hebben ons de laatste jaren vragen gesteld over het systeem van elektrische weideafrastering. Het blijkt, dat diverse landbouwers en veeverzorgende bedrijven hen wilden belasten met het aanleggen van een dergelijk systeem.

Voor allen die met dit probleem te maken kunnen krijgen, is een zeer belangrijk boekje verschenen: de Elektrische weideafrastering, door ir. J. de Geus, uitgegeven door H. Veenman & Zonen te Wageningen (Prijs f. 1,—).

In dit boekje worden alle vraagstukken, welke met de weideafrastering verbonden zijn, op duidelijke en instructieve wijze behandeld; de vakman die bij een veeverzorger te hulp geroepen wordt, zal van dit boekje uitermate veel nut hebben.

Om enig idee te geven van behandelingswijze en behandelde stof, laten wij hier de samenvatting van het werk volgen zo als de schrijver die zelf geeft.

Afrastering is voor de boer, wanneer geen sloten aanwezig zijn, die als veekering kunnen dienen, in deze naoorlogse tijd een zeer moeilijk probleem. Ook in de normale tijd vormt de prikkeldraad-afrastering geen ideale oplossing, getuige de grote belangstelling, die ook voor de oorlog voor de elektrische afrastering bestond en het feit, dat naast prikkeldraad allerlei andere afrasteringsmaterialen op de markt zijn, als bijv. Ursulus-afrastering en hamonicagaas.

Het idee om de schrikwerking van een draad te verhogen, door deze afrastering met geschikte stroom en spanning te laden, komt uit Amerika. Het eerste bericht hierover stamt uit 1933.

De volgende typen (zie tabel) kunnen worden onderscheiden uit electrotechnisch oogpunt.

ad 1. Dit type wordt gebruikt bij toestellen, die door een accu gevoed worden.

ad 2. Het condensator-ontladings-type wordt voor toestellen, die door een

accu gevoed worden en met een kleine verandering voor toestellen met lichtnetvoeding gebruikt.

ad 3. Deze typen worden gebruikt voor toestellen, die door het lichtnet gevoed worden en bestaan in hoofdzaak uit beveiligingstransformatoren en onderbreker.

ad 4. Hierbij wordt alleen een beveiligings-transformator en geen onderbreker gebruikt. In verband hiermede moet de spanning wat lager gehouden worden.

ad 5. Dit type komt, wat constructie betreft, overeen met het derde type. Het werkt echter met laagspanning.

Een schoktoestel voor elektrische afrastering heeft, als alle toestellen, toezicht nodig, omdat er storingen kunnen optreden. In verband daarmee verdient het aanbeveling een verklikkerlampje op het toestel aan te brengen. Voor het opzoeken van kortsluiting in de afrastering verdient het gebruik van een spanning-zoeker aanbeveling.

De bruikbaarheid van de toestellen voor elektrische afrastering wordt in grote lijnen door twee betrekkelijk onafhankelijke factoren beheerst, nl.

- a. de constructie van het toestel;
- b. de aard van de stroombron.

Aangezien deze factoren uiteindelijk de aard van het toestel bepalen, is getracht een beoordelingsvierkant op te stellen. Van dit beoordelingsvierkant kan gebruik worden gemaakt, om de toestellen in vijf bruikbaarheidsklassen onder te brengen. Hierbij zijn in de kolommen voor opmerkingen bovendien adviezen opgesteld voor de soort draad, die bij voorkeur gebruikt wordt en de draadlengte, die er op aangesloten kan worden.

Voor de afrastering dient men glad draad of prikkeldraad te gebruiken. Dit is afhankelijk van het type van het toestel

(Vervolg zie blz. 144)

TYPE	karacteristiek van de stroom	stroomdoorgang in m.coulombs	spanning in Volt
1. het inductie-ontladingstype	stroomstoot van 0,1 sec.	2,5	5000
2. het condensator-ontladings-type	stroomstoot van 0,1 sec. gedempte trilling	2,5	5000
3. het wisselstroom onderbreker-type	stroomstoot van 0,1 sec. ongedempte trilling	2,5	5000
4. het continue wisselstroom-type	ononderbroken wisselstroom	3	2000
5. het wisselstroom onderbreker-type met lage spanning	onderbroken wisselstroom, stroomstoot van 0,1 sec., ongedempte trilling	10	35

Gelijk hebben!

Het zakenleven stelt, evenals het dagelijkse, soms van die merkwaardige eisen en al is het niet altijd gemakkelijk een uitweg te vinden of een oplossing, dan is het toch in ieder geval steeds weer de moeite waard om een poging te wagen om aan deze merkwaardige eisen te voldoen.

Gesteld, dat een persoonlijke of een zakenvriend met een onmogelijke en absurde bewering voor de dag komt, deze door dik en dun volhoudt of verdedigt en volkomen blind en doof blijft voor de meest overtuigende bewijzen en argumenten, dan is het helemaal niet vreemd, dat men op een gegeven moment de gevoerde correspondentie enigszins verveeld en teleurgesteld ter zijde legt en hem, door dit plotselinge zwijgen reden geeft om aan te nemen, dat hij inderdaad gelijk heeft.

En toch vraagt men zich daarna in gemoede af of dit zwijgen eigenlijk geen daad van lafheid is. Men kan dit inderdaad „laf" noemen, maar er is reden te over om aan te nemen, dat men haar ook als „verstandig" kan beschouwen.

Men kan het daarbij met de volksmond eens zijn en denken: „Je hebt het grootste gelijk van de vismarkt", doch men kan zich ook op een hoger niveau plaatsen en met André Gide zeggen: „Men moet de mensen gelijk laten hebben, dat troost hen over het feit dat ze anders niets hebben".

Aan de andere kant heb ik er bezwaar tegen om mezelf rijk te wanen, alleen door aan een ander een getuigschrift van geestelijke armoede uit te reiken.

De mensen van het slag: „Zie je nou wel," en van „Ik heb het altijd wel gezegd of zien aankomen", zijn mij niet bijster sympathiek omdat zij over het algemeen een manier van gelijk hebben er op na houden, die zelfs de meest tolerante naturen, waartoe ik mij volstrekt niet reken, het bloed naar het hoofd doen stijgen.

Maar juist uit dit voorbeeld zou ik nog een positief element willen halen en dat is: „Altijd rekening houden met de tegenpartij". Het valt toch niet te ontkennen, dat, als men gelijk heeft, de ander dit, als hij zich niet gekwetst voelt, dan toch als een persoonlijke nederlaag en dus als een vernedering beschouwt.

En ik mag deze korte beschouwing misschien besluiten met de hoogstaande woorden, die Benavente in „La Vestal del Occidente" Lord Burleigh in de mond legt, en die ik, helaas, voorlopig nog niet tot de mijne kan maken:

„Hij, die altijd gelijk heeft, vernedert hen, die het niet hebben... ik verkies derhalve, altijd ongelijk te hebben."

Zn.

RT

(Vervolg van blz. 143)

en de aard van de stroombron. In het beoordelingsvierkant is dit voor de verschillende stroombronnen aangegeven bij de opmerkingen. Bij gebruik van glad draad kan men gebruik maken van gegalvaniseerd draad van 1,6-2 mm dikte. Dikker draad is wel duurder, maar biedt geen enkel voordeel.

Ten behoeve van de elektrische afrastering komen speciale isolatoren in de handel, waarbij de draad door middel van een kruissnede, spijker of klem aan de isolator bevestigd kan worden. Deze gemakkelijk losneembare verbinding verdient de voorkeur, omdat het beschadiging van de draad voorkomt.

In het polderland kunnen de hekken vervangen worden door afsluitingsdraden. Op hogere gronden kan het gebruik van afsluitingsdraden in onbegroeide dammen bij zeer droog weer soms moeilijkheden geven. Goed droog zand werkt namelijk isolerend en kan tot gevolg hebben, dat de schok onvoldoende wordt om de dieren af te schrikken. Onder deze omstandigheden verdient het gebruik van een hek of althans een afsluitdraad van prikkeldraad de voorkeur.

Voor de afrastering kan men gebruik maken van lichte palen op 8-12 m onderlinge afstand. De hoek- en dampalen moeten zwaarder zijn en stevig worden geschoord, omdat de draden daarop gespannen moeten worden. De draad moet op ongeveer snuithoogte van de te keren diersoort worden aangebracht. Voor groot vee dus op 70-80 cm.

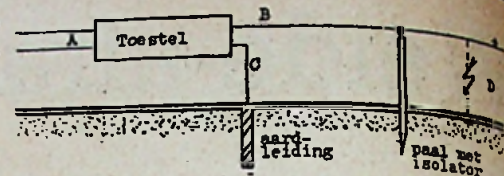
Het gebruik van grondkabels moet tot een minimum worden beperkt, omdat deze vaak aanleiding geven tot storing. Gras en riet, dat tegen de draad groeit geeft afleiding van de stroom naar de aarde. Afgevallen takken hebben hetzelfde effect. Hierdoor wordt de schrikwerking van de draad onvoldoende. Het verdient dus aanbeveling om gras en riet onder de draad kort te houden.

Vooraf wanneer men de afrastering licht construeert, verdient het aanbeveling de eerste maal, dat de dieren in de omheining lopen. toezicht te houden, zodat het vee de gelegenheid heeft om rustig kennis te maken. Wanneer men bij een goed werkend toestel toch last heeft van uitbrekers, dan kan men dit afleren door de dieren enige malen tegen de draad aan te drukken, zodat ze een flinke tik krijgen. De werking van de elektrische afrastering berust op de schrikwerking. Zodra de schrik er in zit werkt de afrastering goed.

Sommige diersoorten, met name schapen geven wel moeilijkheden. Door eenvoudige maatregelen zijn ook deze moeilijkheden binnen de perken te houden.

De elektrische afrastering kan met succes gebruikt worden als tijdelijke, zgn. vliegende afrastering bij omweiden op kleine percelen en rantsoenbeweiden. Hiervoor zijn speciaal geconstrueerde paaltjes in de handel. Daarnaast is de elektrische afrastering met succes gebruikt om de schade door groot wild aangericht, te beperken.

De elektrische afrastering wordt in Denemarken op zeer grote schaal gebruikt.

Principe van weide-afrastering

Volgens een telling van 1946 waren daar 100000 toestellen in gebruik. Ook in Zwitserland is de ontwikkeling al vrij ver, terwijl in Amerika het gebruik eveneens sterk toeneemt. De toestellen, zowel met accu, batterij als netvoeding, zijn mits goed geconstrueerd, volkomen veilig. Bij draadlengten van 1500-2000 meter zijn de kosten van de elektrische afrastering met inbegrip van toestel gelijk aan die van een prikkeldraadafastering. Bij een draadlengte van ongeveer 5000 meter bedragen de kosten ongeveer $\frac{2}{3}$ van de kosten van een prikkeldraad afrastering.

Vermelden wij tenslotte nog dat het boekje zelfs de prijzen van het te gebruiken materiaal aangeeft, dan is wel duidelijk, dat men voor één gulden zo volledig mogelijk op dit gebied is georiënteerd.

Het principe van de elektrische afrastering is in bovenstaande figuur weergegeven. Bij A komen de twee voedingsdraden + en - van accu, batterij of lichtnet in het toestel. Het toestel vormt de stroom om, bij B en C verlaten de twee draden met de omgevormde stroom met het juiste spanningsverschil en stroomsterkte het toestel. Een van deze draden, B, wordt aan de isolatoren van de afrasteringspalen bevestigd. De andere, C, wordt bevestigd aan de aardleiding. Wanneer een dier de afrastering aanraakt, voorgesteld door de peil D, loopt de stroom door het dier, dat is dus stippelpeil D, via de aarde naar C terug. Afhankelijk van de weerstand van D zal de spanning rechts van D op de afrastering dan zeer gering zijn. Wanneer een dier de afrastering aanraakt is dat niet bezwaarlijk, omdat het dier door de schok direct terugschrikt, zodat de teruggang in spanning slechts 0,1 sec bedraagt. Wanneer er echter een tak over de draad valt of gras of riet, dan krijgen we een blijvende afleiding naar de aarde. Dit veroorzaakt een blijvend spanningsverlies. Het afschrikkend effect wordt dan onvoldoende. Speciaal een stroom met hoge spanning is hier zeer gevoelig voor. Laagspanning heeft deze neiging om te ontsnappen in veel mindere mate. Dit is nu een van de voordelen van de laagspanningsschoktoestellen. Deze zijn ongevoelig voor afleidingsverliezen.

In 't kort

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de radioverkeersdienst Ned. Indië-Nederland is onlangs op de R.K. begraafplaats te 's-Gravenhage een krans gelegd op het graf van dr. ir. C. J. de Groot, de grondlegger van deze radio-verbinding. Nadat de heer P. Dijkwel, adviseur voor Indische PTT-aangelegenheden in een rede de grote verdiensten van dr. ir. de Groot gememoreerd had, legde diens oudste medewerker, de heer Noppen een krans op het graf.

Stofzuigers
Strijkijzers
Waterkokers
Straalkachels
Kookplaten
Bureaulampen

Rudolf
Blik

ELECTRISCHE APPARATEN-EN
METAALWARENFABRIEK N.V.

WALDORPSTRAAT 38-44 • DEN HAAG • TELEFOON 102220

TONEELVERLICHTING

door H. A. STOELERS,
Technisch ambtenaar bij de Stadsschouwburg
te Amsterdam.

Het artikel over dit onderwerp in nr. 65 van ons blad trok veler aandacht.

Thans vervolgt onze medewerker, met een beschrijving van de apparaten, welke nodig zijn om de gewenste toneel-effecten te verkrijgen.

De bovenlichten

De metalen- of glas-reflectoren in de bovenlichten worden aan de hand van verschillende overwegingen gekozen. Ofwel voor exakte of defuze reflectie, met in acht neming van het lichtverlies. De reflectoren worden naar hun nuttigheidsgraad ingedeeld. Zo heeft een goed verzilverde reflector de minste verliezen, nl. 15 %. De aangewezen lampen voor voetlicht-herzen zijn de inwendig gematteerde.

De mantaullampen

Zoals wij reeds in het vorige artikel schreven, vervullen deze een zeer voorname rol. Voor het tweede speelplan kunnen evenals voor de overige de herzen, hanglenslampen of statiefschijnwerpers van af de toneelvloer gebruikt worden en zo nodig van de (indien aanwezig) zijgalerijen. Door meerdere zet- of hangstukken te gebruiken komt het decor beter uit, daar men dan meer diepte krijgt in de tekening, door het loslichten van het decor. Daarom is dan ook een groot aantal schijnwerpers van verschillend type nodig.

Bij openluchtspel, 's avonds, blijft de niet meespelende omgeving onzichtbaar, zodat dit minder storend is. Effecten door middel van projectors kunnen dan toepassing vinden, zoals verschijningen, diep-projectie op een passende achtergrond.

Toneeleffecten - Regen

De regenmachine in de eenvoudigste vorm is een ton van horreagaas. Door deze ton is in de lengte een as aangebracht. Van binnen heeft het vat in de lengte opstaande stripjes, in het vat liggen een hoeveelheid kleine kiezelsteentjes of droge erwten. Als nu het vat, welke as in twee lagere rust, gedraaid wordt, nemen de opstaande stripjes de steentjes of erwten tot een zekere hoogte mee, waarna deze vallen op de gazen wand van het vat. Hierdoor wordt een geluid verwekt, dat het regenen zeer nabij komt. Een en ander kan zowel door 'n motor als met de hand bediend worden.

Wind

De windmachine is bijna geheel van hout vervaardigd, op de lagertjes, de slinger en de as na. Twee houten schijven ± 60 cm diameter op een afstand van ± 50 cm van elkaar verbonden door latjes. Deze latjes zijn op kleine afstanden gedeeltelijk ingelaten op de kant van de schijven. De bovenkanten zijn zuiver glad en scherp zonder splinters. Door het midden van de

schijven loopt een asje met een slinger; dit geheel is gelagerd in een paar stevige houten frames. Aan de ene zijde van het frame bevestigd over de gehele breedte van de latjes wordt een stuk gladde stof (veelal prima zijde) bevestigd, wat aan de andere zijde strak gespannen wordt door een in de zoom gestoken latje verzaard met een gewicht. Wanneer men nu aan de slinger draait in de richting van het gewicht, verkrijgt men een geluid, hetwelk de wind zuiver imiteert. Door langzaam of vlugger te draaien, regelt men de sterkte van de wind.

Een andere wind-machine is een kleine motor met regelbaar toerental op een stevig statief. Op het asje is een naaf van hard hout aangebracht, waarin stevig bevestigd, veelal stukken buigende rotan, die bij draaiende beweging een gierend geluid maken. Voor de veiligheid moet het geheel bijvoorbeeld door een gazen omkasting tegen het wegvliegen van de rotan beschermd zijn.

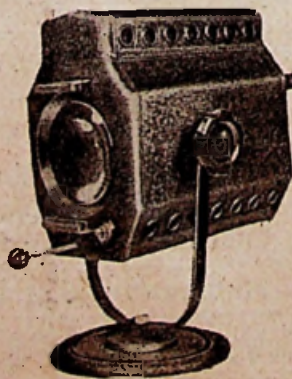
Donder

Het geluid van een inslag wordt geïmiteerd door een vrije opgehangen dunne ijzeren plaat, welke door middel van een handvat krachtig bewogen wordt.

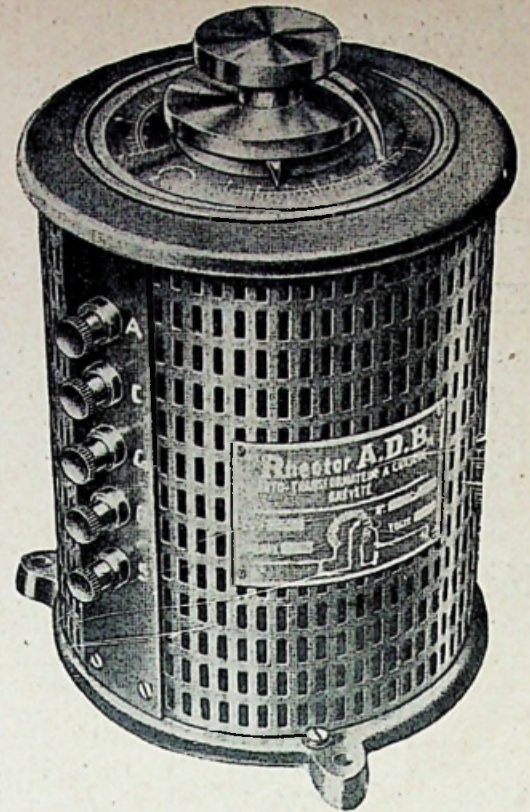
Het gerommel van de donder imiteert men op de volgende wijze. Een rechthoekige metalen trommel met een gespannen trommelvlies. Hierboven is een as aangebracht, waaraan op afstand grote trommelstokken zijn bevestigd over de hele breedte van de trommel, met dien verstande, dat wanneer men de slinger draait, de stokken verend één voor één het vel raken.

Bliksemlicht

Hiervoor worden aan de bovenlichten speciale lampen bevestigd (resp. ingebouwd), die een bepaalde overspanning krijgen en daarom niet door een schakelaar bediend worden, doch door een toetsenbordje, of door in een cirkel opgestelde contacten waar een contactarm snel overheen gedraaid wordt. In beide gevallen worden de lampen maar korte tijd ingeschakeld.

Een kleine schijnwerper, de baby-spot, waarmee zeer goede resultaten verkregen worden.

Een 1 phase regeltransformator voor 2 kringen.

Klok

Het tikken van een klok of pendule verkrijgt men door een metronoom, welke op de nodige afstand is geplaatst.

Rook en nevel, evenals sneeuwvlokken verkrijgt men door chemische zouten.

Bolle scheepszeilen, boomblederen en bewegende gordijnen bij een raam zijn gemakkelijk door middel van een ventilator te verkrijgen. Deze ventilator is natuurlijk met regelbaar toerental.

Haardvuur

Het haardvuur wordt op de volgende wijze opgelost. Een ventilator, liggend met de schroefbladen omhoog, met over de bladen een bescherming van fijn gaas. Aan het gaas bevestigt men dunne gekleurde lichte zijden strookjes. Het geheel wordt van haardvuurhout omgeven, doch met aan de bovenzijde een gedeelte vrij, zodat de strookjes, die van te voren zodanig gerangschikt zijn, dat zij als de ventilator gaat draaien omhoog waaien. Het geheel wordt door middel van gekleurde lampen verlicht, van onderen uit. De ventilator mag aan de onderzijde niet geheel afgesloten zijn, daar zijn luchtverplaatsing hierdoor begrensd wordt. Ook grote vuren (kampvuren) worden op deze wijze geïmiteerd, echter worden ze met optische middelen ondersteund.

Versterker effecten

Gramfoonplaten met: klokkengeluid, hennegkraai, kippengeluid, vogelgezang, fabrieksgeluiden enz. worden voor bepaalde voorstellingen speciaal opgenomen.

Opvallend is, dat bijna alle toneleffecten ter plaatse worden gemaakt en met uitzondering van de grootste niet worden aangeboden.

In een volgend artikel hopen wij een beschrijving te geven van wat naar de mening van onze medewerker op een goed uitgerust toneel aanwezig moet zijn.

Fabriek v. elektrische
apparaten en
verwarmingselementen
ZAANDAM
OOSTZIJDE 238 b
Telefoon 2310 (K 2980)

**Straalkachels,
Theelichten,
Kookplaten,
Strijkijzerelementen,
Theelichtelementen,
Bodemelementen,
Kachelementen,
Verwarmingsspiralen**
*Leverf alleen aan
H.H. Grossiers en Industrie*

In 1910, toen de electrotechniek nog
in de kinderschoenen stond, kocht
men zijn installatiematerialen al bij de

„TECHNISCHE”
Tot op de huidige dag is het nog steeds zo!
„TECHNISCHE” N.V.
de Constant Rebecquestraat 96-102
'S-GRAVENHAGE

NIEAF
UTRECHT

DE NEDERLANDSE
FABRIEK VAN DE BESTE
ELECTRISCHE MEETINSTRUMENTEN

Alle soorten

ELECTRO-MOTOREN GEVRAAGD,
nieuw of gebruikt.
DEFECT GEEN BEZWAAR.

Electro-Abi Amsterdam-Z.
Saxen Weimarlaan 52, Tel. 21518 (K 2900)

HARDPAPIER

LEVERT

CORODEX

KUNSTHARSFABRIEK - ZANDVOORT

ELECTRO-TECHNISCHE HERSTELPLAATS

**SJERP &
JONGENEEL**

DEN HAAG
PRINSEGRACHT 184 — TELEF. 33528

GISO-LAMPEN

Op korte termijn leverbaar:

Schakelkastengroepen in geheel bakelieten
uitvoering tot maximaal 600 amp.
Fabrikaat Vynckier Frères, Gent.
Installateurs zend ons Uw schemateke-
ningen waarop wij U met offerte en sa-
menstellingstekeningen der kastengroepen
kunnen dienen.

Importrice:

N.V. Handel Mij. Electro Metaal, A. G. v. RIJN.
Piet Heinstraat 102, Den Haag.
Telefoon 336144-321011

Defecte Lampen, Bouten of Kachel

reeds meer dan 12 jaar en... ondervolle gar

J. Bosch, Amsterdam W.
Sloterkade 68E Telefoon 12

BROWN BOVERI

AUTOMATISCHE

STERDRIEHOEK-SCHAKELKASTEN
MET THERMISCHE BEVEILIGING

Rotterdam - Electrosteam - Amsterdam

TECHNISCHE HANDELSONDERNEMING

„NIBO” C.V.

GROOTHANDEL IN
VERLICHTINGSORNAMENTEN

Postbus 278
AMSTERDAM
Tel. 85264

Naaimachinegarnituur f 2,75

W. Schuurman

ELECTROTECHNISCHE GROOTHANDEL
Hofplein 2-6, Alkmaar, Tel. K. 2200-2044 (2 lijn)

Geg. **Walsschakelkastjes** 3 pol
25 Ampères, ongez. KEMA goedgekeur
Bruto F. 12,65, leverbaar vanaf half
a.s. — Uitvoering orders in volgorde
binnenkomst.

BOBÉ STRIJK-PERS EN
BODEMELEMENTEN
KACHEL ELEMENTEN
en losse spiralen
HARDINGS-PROEFOVENS EN
OVENS VOOR KERAMIEK-
INDUSTRIE, verder ELEMENTEN
VOOR ALLE INDUSTRIËLE
DOELEINDEN

Geen reparaties voor huishoudelijke doeleinden
Ons devies: **BOSSAERS BETER!**

BOBÉ, Beukenweg 9-11-13, Tel. 54161, Amsterdam-O.

a.w.g. TRANS-
FORMATOREN

aan de spits in 1948 en met vrij korte
tijd leverbaar. Speciaal wikkelwerk
o.a. relais en magneet spoelen.
Verhuistransf. van 60 Watt tot 300
Watt en voedings- en uitgangstransf.

Kaakstr. 4 Wij hebben hierin een twintigjarige
Eindhoven ervaring.
Tel. 5023 Vraagt prijsopgaaf of monsterzending.

Direct uit voorraad leverbaar
(Zonder koopvergunning)

Driepol. walsschakelaars 25 Amp. ongez.
Vierpol. walsschakelaars 25 Amp. ongez.
Omkeerschakelaars 25 Amp. ongez.
Sirenes voor terreinen en fabrieken.

Electrotechnische
Groothandel **P. HOLTRIN**
Korte Spaarne 25, Haarlem, Telefoon 143
na 6 uur 294

Inkoop-Verkoop.

van motoren, schakelkasten en
andere electrotechnische materialen

● *Het adres voor de installateur, die iets zoekt*

Minkes

Hoefkade 671, DEN HAAG, Tel. 391563

Bezoekt onze

VERLICHTINGSTOONKAMERS

in: **AMSTERDAM**, Singel 162-164
ALMELO, 1e Slightestraat 37
DOETINCHEM, Hamburgerstr. 58

ELECTROTECHNISCHE GROOTHANDEL

N.V. v/h CLAESSEN & Co.

„VONKA” AMSTERDAM
Rapenburg 97
Telefoon 45352-51136

VERHUUR van materialen, lichtfontein
schijnwerpers, motoren enz.

voor

ILLUMINATIE - TONEEL
VERLICHTING - KRACHT

Mededelingen VAN DE**VAKGROEP
ELECTROTECHNISCH
AMBACHT**

SECRETARIAAT:
MAURITSKADE 45, 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 110585

Distributie van ijzer

Voor het 2e kwartaal 1948 is naast het contingent 5 000 een afzonderlijk contingent voor pijpen en wel 10 000 ter beschikking gesteld.

Aanvragen ten laste van dit contingent en bestemd voor electrotechnische doeleinden (bijv. aardleidingen) moeten worden ingediend op het formulier A. Mauritskade 45, Den Haag. Omschrijving van de werkzaamheden, waarvoor de aan te vragen pijp wordt gebruikt, alsmede van de percelen enz. is noodzakelijk.

Onzerzijds wordt *geen* zgn. reparatiekwantum verstrekt. Materiaal voor werken, waarvoor een bouwvergunning is verstrekt, behoort niet te worden aangevraagd door middel van een formulier A.

Men wendt zich in een dergelijk geval tot de leverancier en vraagt bij deze aan door middel van een contractkaart. Voor alle werkzaamheden voor bedrijven, welke onder een openbare contingentbeheerder vallen, dient het materiaal door de desbetreffende contingentbeheerder beschikbaar te worden gesteld.

De contingentbeheerders volgen hier nogmaals.

1. De Nederlandse Mijnindustrie, Kloosterweg 1, Heerlen.
2. N.V. Nederlandse Spoorwegen, Moreelsepark, Utrecht.
3. Bedrijfsgroep Openbare Nutsbedrijven, Keizersgracht 369, Amsterdam.
4. Directoraat voor de Scheepsbouw en -reparatie, Nassaulaan 13, Den Haag.
5. N.V. Philips, Eindhoven.
6. Directoraat voor de Voedselvoorziening, Lange Voorhout 10, Den Haag.
7. Commissie Kapitaalgoederen, Bezuidenhoutseweg 30, Den Haag.
8. Vakgroep Centrale Verwarming en Ventilatie, Anna Paulownastraat 117, Den Haag.
9. Rijksbureau voor Chemische Producten, Benoordenhoutseweg 46, Den Haag.
10. Bedrijfsgroep Steen-, Cement-, Glas- en Fijnkeramische Industrie, Haagweg 139, Rijswijk Z.H.
11. Rijksinkoopbureau, Koninginnegr. 18, Den Haag.

**Loonbelasting
en Pensioenvoorziening**

Door de Minister van Financiën is aan de Directeuren van 's-Rijksbelastingen en Domeinen een rondschriften gericht van de navolgende inhoud:

1. Krachtens de regelingen van lonen en andere arbeidsvoorwaarden in de metaalnijverheid, de kleinmetaalnijverheid,

(omvattende smedenbedrijf, metaalbewerkingenbedrijf, loodgieters- en fittersbedrijf, electrotechnisch bedrijf en centraleverwarmingsbedrijf) en de *textielindustrie* bestaat voor elk van deze takken van nijverheid, onder bestuur van de desbetreffende Vakraad, een stichting „Fonds tot voorbereiding van pensioenvoorzieningen”. De werkgevers zijn, behoudende enkele uitzonderingen, verplicht van hun werknemers wekelijks een bedrag van fl. 1.— van het loon af te houden en dit bedrag, vermeerderd met een gelijk bedrag per werknemer, te betalen door de werkgever, in het fonds te storten.

2. De pensioenvoorzieningen in de genoemde takken van nijverheid hebben nog geen vaste vorm aangenomen. Niettemin heb ik goedgekeurd, dat voor de heffing van de loonbelasting de vereveningsheffing en de inkomstenbelasting zowel de bijdragen van de werknemers als die van de werkgevers in de bedoelde fondsen tot voorbereiding van pensioenvoorzieningen voorhands niet tot het loon worden gerekend.”

Pensioenzegels

Van de Nederlandsche Middenstandsbank N.V. ontvingen wij bericht, dat thans ook bij de Zuid-Hollandse Bank te Rijswijk-Z.H. Herenstraat 8, pensioenzegels verkrijgbaar zijn.

Marshall-hulp

Door de Centrale Dienst voor in- en uitvoer van het Ministerie van Economische Zaken zijn een aantal aanwijzigingen samengesteld voor het overleggen van documenten, door hen die betrokken zijn bij een import van goederen welke in verband met de Marshall-hulp in Nederland zullen worden ingevoerd.

Leden die hieromtrent nadere inlichtingen wensen, worden verzocht zich met het Secretariaat in verbinding te stellen.

Vrijgegeven artikelen

Met ingang van 14 April 1948 zijn door het Rijksbureau voor Metalen, daartoe gemachtigd door de Minister van Economische Zaken, de volgende electrotechnische materialen vrijgegeven.

Draad en kabel voor spanningen boven 750 V (o.a. neokabel), fornuizen en comforen, warmwaterreservoirs, schakel- en verdeelmateriaal t/m 25 A, coups t/m 25 A.

Voorts kan thans ook nog het zgn. montage draad zonder koopvergunning worden gekocht.

Schakel- en Verdeelkasten

Alhoewel het Rijksbureau voor Metalen met ingang van 14 April o. a. schakel- en verdeelkasten t/m 25 A heeft vrijgegeven zijn daarmee de moeilijkheden ten aanzien van deze artikelen niet overwonnen.

Het Bureau Voorziening Electrotechnisch Materiaal (VEM), Rochussenstraat 200, Rotterdam wil trachten voor de wederopbouwwerken hierin enige verbetering te brengen.

Zij verzoekt derhalve de installateurs, die voor wederopbouwwerken de installaties op de installatiekast na gereed hebben en nimmer voor de installatiekast een koopvergunning ontvingen doordat bijv. geen bereidverklaring van fabrikant of grossier kon worden verkregen, zich *schriftelijk* te melden bij genoemd Bureau VEM te Rotterdam, Rochussenstraat 200 of bij de Vakgroep Electrotechnisch Ambacht, Mauritskade 45, Den Haag.

Opgave moet worden gedaan van de percelen, die nog van een installatiekast moeten worden voorzien, alsmede van de plaats waar deze percelen gebouwd zijn. Zij die van het Bureau VEM destijds wel een koopvergunning ontvingen voor het aanschaffen van installatiekasten, doch waarop nog niet werd afgeleverd, dienen zich onder gelijke opgave als eerder genoemd te melden bij het Bureau VEM te Rotterdam of de Vakgroep Electrotechnisch Ambacht, Mauritskade 45, Den Haag, indien althans nog geen andere oplossing werd verkregen en het (de) desbetreffende perceel(en) dus nog steeds zonder installatiekast(en) is (zijn).

Het doorberekenen van de verhoogde omzetbelasting aan publiekrechtelijke lichamen

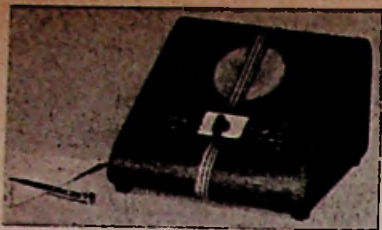
De Prijzenbeschikking Gedeeltelijke Doorberekening Omzet- en Invoerbetaling 1947, welke in de Staatscourant van 26 Augustus '47 werd gepubliceerd, heeft ten doel voor leveringen aan publiekrechtelijke lichamen de mogelijkheid te scheppen tot het doorberekenen aan de afnemers van die verhoging van de verschuldigde omzetbelasting, welke voortvloeide uit het feit, dat sinds 1 Juli '47 publiekrechtelijke lichamen als zodanig niet meer als ondernemers goederen konden betrekken. Een wijziging in de tekst dezer beschikking, in de Staatscourant van 7 April '48 gepubliceerd, legt hierop nog eens in het bijzonder de nadruk.

EINDE VAN HET VAKGROEPNIEUWS

©

Voor de radio-ontvangst in Twente is de volgende oplossing gevonden: Twente krijgt een hulpzender. De zendinstallatie hiervan zal . . . hangen, en wel tussen twee fabrieksschoorstenen te Hengelo!

Ook Zeeland krijgt een regionale zender te 's Heer Hendrikskinderen, die gaat werken op 3 meter. De heruitzending van Hilversum via deze hulpzender zal dus alleen via radiodistributie ontvangen kunnen worden.

Luidsprekende
telefoon-
installaties
van standing,

In vormgeving, betrouwbaarheid, gemakkelijke bedienbaarheid en presentatie.
Vraag vandaag even onze brochure Nr. 288/H. Uit voorraad of in zeer korte termijn leverbaar. Verkoop uitsluitend via de handel.
C.V. Hapé, Nwe Herengracht 11, Amsterdam C. Tel. 48321-48882.

'n Transfer er op!

met Uw Handelsnaam of -merk,
of voor instructieve-doeleinden.
Redelijke levertijd!

P. L. BACK'S
HANDELSONDERNEMING
Prinsengracht 653 AMSTERDAM

**VEILIGE
LADDERS EN TRAPPEN**

van prima
Fins Blokhout
Amerikaans
Oregon-Pins

C. de Krijger, Buyskade 48, Amsterdam

Ind. Ond. „SELECT” c.v.

Laag frequent transformatoren
Hoog frequent transformatoren
Spoelen
Chassis

Fabriek:
Korte Poellaan 23, HAARLEM, Tel. 12381

Gestigd 1918

verzorgt de
nevenstaande
Schriftelijke
leergangen:

RADIOTECHNICUS
RADIOMONTEUR
RADIO-AMATEUR
RADARTECHNICUS
NAVIGATOR 2de klas
FILMTECHNICUS
STUDIO- en OPNAMETECHNICUS

Het I.v.R.

(RADIO INSTITUUT STEEHOUWER)
te Rotterdam

Samengesteld en geleid door experts op hun gebied.
Proefles en uitvoerige inlichtingen op aanvraag (i.p.s. postzegels).
N.B. Verlangde cursus opgeven en letters E.I. vermelden.
De nieuwe MONDELINGE dag- en avondcursus voor radiotelegrafist, radiotechnicus en radiotelefonist beginnen 1 September a.s.
Tijds inschrijving gewenst. — Beknopt programma gratis op aanvraag.

ELECTRON

GLOEILAMPEN-GROOTHANDEL EN
ELECTRISCH MATERIAAL

Insulindestraat 82 - ROTTERDAM.
Telefoon 42153—28946.

*Wij hebben materiaal in voorraad, vraagt proeforder.
Geeft ons Uw vergunningen.*

KANTHAL

Weerstandsmateriaal

VOOR ALLE ELECTRICHE
VERWARMINGSTOESTELLEN
EN OVENS
BIMETAAL EN THERMO-
ELEMENTEN

Importeur:
N.Y. INGENIEURSBUREAU
KRACHT
SWEERKSTRAAT 140 DEN HAAG
TEL. 330966

*Nederlandsche
Gloeilampen
Groothandel*

Weteringplein 12-
DEN HAAG
Telefoon 770736

levert uit
voorraad

Illuminatiefittingen,
Stekkers en Contra-Stekkers
Twee- en Drie-Polige Schakel-
Toneelfittingen.

Zend ons Uw koopvergunningen!

**Kwaliteits
Transformatoren**

voor elk doel
voor elke industrie
voor elke spanning
leveren wij vlug en
billijk!

Fabriek van „Luxor” Transformatoren
Tesselschadeplein 52 - HAARLEM - Telefoon 24380

BENELEC

ALLEENVERKOOP:

Stalen

„Berg-Op” Kasten

voor kantoor - winkel - magazijn en werkplaats
— Nederlands Fabrikaat —
Keizersgracht 456, AMSTERDAM (C.), Tel. 35514

Voor
Veiligheids-transformatoren

voor looplampen volge-
eisen Rijksgebouwendienst

Transformator

AMSTERDAM, KARPERWEG 37A
TELEFOON 96610 - 96611

Technische Handel Onderneming **ROMAL**

Hoofdkantoor: **UTRECHT**
Plompotoengracht 12, Telefoon 14393

Filialen: **ROTTERDAM**
Bergweg 216, Telefoon 41270
AMSTERDAM
Herengracht 309, Telefoon 30210

Wij leveren: **POPE'S IMPREGNEERLAK,**
GEEL/BRUIN, OVENDROGEND
TAST EMAILLELAAG NIET AAN!
gebruik Pope's lak op Pope's draad!

Alle machines op het
gebied van
wissel- en draaistroom

WIKKELINRICHTING

voor Electro-Motoren, Dynamo's, Starters
Hoogspanningsmagneten enz.

E. Stipp

Nieuwe Leliestraat, 51 — AMSTERDAM
Telefoon 47076

RITSEMA
Stofzuigerfabriek
HILVERSUM

KLOPVEEGZUIGERS
met vibrator en schaduwlicht

Onze reparatie-afdeling repareert
alle merken stofzuigers

INSTALLATIE
MATERIAAL

NIERSTRASZ N.V.
Amsterdam-C. - Pl. Middenlaan 62

Electro-technisch
PORSELEIN EN STEATITE

In het kader van de nieuwe douane-overeenkomst
met België leveren wij bovenvermelde producten
van prima Belgische fabrieken.

VERKOOPKANTOOR VAN TECHNISCHE
PLASTISCHE PRODUCTEN

Singel 66 - AMSTERDAM-C. - Tel. 49926

FRANKEN FRÈRES & CIE.
Luik en Brussel

Regeling elektrische artikelen en onderdelen

In de Staatscourant van 13 April '48 is een bekendmaking opgenomen van het Rijksbureau voor Metalen, waarbij het verbod van het zonder daartoe verleende vergunning vervaardigen van een groot aantal voor het merendeel elektrische artikelen, voor zover dit nog niet het geval was, wordt uitgebreid tot het vervaardigen van onderdelen dezer artikelen. Bovendien wordt dit verbod uitgebreid tot elektrische fornuizen, comforen, warmwaterreservoirs en ovens. De voor deze artikelen geldende regeling is thans als volgt.

De vervaardiging van de volgende artikelen is gebonden aan een vergunning van het Rijksbureau:

- electrische verwarmingstoestellen voor huishoudelijk gebruik, zoals kookplaten, snelkokers, waterketels, fluitketels, melkkokers, dompelaars, theelichten, broodroosters, wafelbakijzers, boterwarmers, bordenwarmers, voetstoven, bedkruiken, straalkachels en strijkijzers, alsmede electrische verwarmingstoestellen voor speciale doeleinden, zoals scheerbakjes, friseertangwarmers en kast-, piano- en raamverwarmers;
- huishoudelijke toestellen en apparaten, waarvan de electromotor of electrische bewegingsinrichting een integreerend deel uitmaakt, zoals stofzuigers en tafelventilatoren;
- electrische metalen verlichtingsartikelen, met uitzondering van gloeilampen (gloeidraad- en fluorescentielampen);
- electrische kappersbenodigdheden, zoals permanent-wavetoestellen, droogkappen en tondeuses;
- electrische ambachtsgereedschappen, zoals soldeerapparaten, soldeerbouten, handboormachines, hamers en schroevendraaiers;
- recover-, verzoel- en vulcaniseerapparaten voor vliegtuig-, auto- en motor-rijwielbuitenslangen, waaronder verstaan worden alle apparaten, welke door middel van stoom, electriciteit of enige andere warmtebron verhit worden en waarin onge vulcaniseerde rubbermengsels, canvas of koordlagen onder druk in, op of om vliegtuig-, auto- en motor-rijwielbuitenslangen worden aangebracht, alsmede alle andere electrische vulcaniseerinrichtingen;
- petroleumkooktoestellen en petroleumkachels;
- onderdelen van de onder a t/m g genoemde artikelen.

Voorschriften voor fabrikanten

Een vergunning tot het vervaardigen van bovengenoemde artikelen of van de onderdelen daarvan moet worden aangevraagd bij het Rijksbureau voor Metalen, Bezuidenhoutseweg 15, 's-Gravenhage. Deze vergunning wordt eerst verleend na goedkeuring van het productie- of exportprogramma, dat de fabrikant bij het Rijksbureau moet indienen.

Bij het verlenen van deze vergunningen wordt scherp onderscheid gemaakt tussen artikelen, welke uitsluitend voor de export mogen worden vervaardigd en die, waarvan de vervaardiging voor binnenlands gebruik is toegestaan.

Aan een vergunning tot het vervaardigen van artikelen voor de export, wordt de voorwaarde verbonden, dat deze artikelen worden voorzien van een duidelijke en op onuitwisbare wijze daarop aangebrachte letter E in een cirkel.

Indien de fabrikant de voor de export bestemde artikelen, behalve de artikelen, genoemd onder c en g en de onderdelen daarvan, niet zelf exporteert, mag hij deze slechts verkopen en afleveren aan een groothandelaar of exporteur na daartoe verkregen schriftelijke vergunning van het Rijksbureau voor Metalen, aan welke vergunning de voorwaarde wordt verbonden, dat elke verkoop of aflevering gedekt is door een juist gedateerde, behoorlijk opgestelde en artikelsgewijs gespecificeerde factuur, vermeldende de soort en het aantal der goederen, het nummer van zijn productie- en exportprogramma, zijn naam of codenummer, alsmede de naam van de koper. Bovendien dient op de factuur te worden vermeld, dat het Rijksbureau voor Metalen de betrokken artikelen uitsluitend voor export heeft bestemd.

Ook voor het verkopen en afleveren van laatstbedoelde voor binnenlands gebruik bestemde artikelen behoeft de fabrikant een schriftelijke

vergunning van het Rijksbureau. Aan deze vergunning wordt eveneens de voorwaarde verbonden, dat elke verkoop of aflevering gedekt is door een juist gedateerde, behoorlijk opgestelde en artikelsgewijs gespecificeerde factuur, vermeldende de soort en het aantal der goederen, het nummer van het productieprogramma, de naam of het codenummer van de fabrikant, alsmede de naam van de koper.

Voor zover dit mogelijk is, zullen de door de fabrikant benodigde vergunningen tot het vervaardigen en tot het verkopen en afleveren reeds dadelijk bij het verlenen van goedkeuring van het productie- of exportprogramma worden afgegeven.

Voorschriften voor handelaren.

Aan alle handelaren wordt een algemene dispensatie verleend van het verbod van het zonder daartoe verleende schriftelijke vergunning kopen, verkopen en afleveren van de onder a, b, d, e en g genoemde artikelen en van onderdelen voor zover het kopen, verkopen en afleveren geschiedt met inachtneming van het volgende.

(De onder c en f genoemde artikelen en onderdelen daarvan vallen niet onder dit verbod; voor deze artikelen bestaat dus alleen een vervaardigingsverbod.)

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- goederen, welke voor export zijn bestemd;
- goederen, welke voor binnenlands gebruik zijn bestemd.

1. Goederen, welke voor export zijn bestemd.

Deze mogen door groothandelaren en exporteurs zonder vergunning worden gekocht.

Indien de groothandelaar niet zelf exporteert, mag hij deze goederen zonder vergunning verkopen en afleveren aan een exporteur onder voorwaarde, dat elke verkoop of aflevering gedekt is door een juist gedateerde, behoorlijk opgestelde en artikelsgewijs gespecificeerde factuur, vermeldende de soort en het aantal der goederen, het nummer van het productie- of exportprogramma, de namen of code-nummers van de fabrikant en van de groothandelaar, alsmede de naam van de exporteur.

2. Goederen, welke voor binnenlands gebruik zijn bestemd.

Deze mogen door groothandelaren en desgewenst door exporteurs zonder vergunning worden gekocht, terwijl de groothandelaren deze goederen uiteraard ook zonder vergunning mogen verkopen en afleveren aan exporteurs.

Het zonder vergunning verkopen en afleveren aan anderen dan exporteurs, dus aan detailhandelaren en gebruikers is slechts toegestaan voor zover betreft goederen, waarop niet een letter E in een cirkel is aangebracht en ten aanzien waarvan op de door de groothandelaar bij de inkoop ontvangen factuur niet staat vermeld, dat het Rijksbureau voor Metalen de betreffende goederen uitsluitend voor export heeft bestemd.

Voorts wordt aan dispensatie de voorwaarde verbonden, dat elke verkoop of aflevering gedekt is door een juist gedateerde, behoorlijk opgestelde en artikelsgewijs gespecificeerde factuur, vermeldende de soort en het aantal der goederen, het nummer van het productie-programma of het nummer en de datum der invoervergunning, de namen of codenummers van de fabrikant of importeur en van de groothandelaar zelf, alsmede de naam van de koper.

Voor uit import afkomstige goederen wordt aan importeurs dispensatie verleend van het verbod tot verkopen en afleveren onder voorwaarde, dat elke verkoop of aflevering is gedekt door een juist gedateerde, behoorlijk opgestelde en artikelsgewijs gespecificeerde factuur, vermeldende de soort en het aantal der goederen, het nummer en de datum der invoervergunning, de naam of het codenummer van de importeur, alsmede de naam van de koper.

Aan de detailhandelaren wordt dispensatie verleend van het koopverbod, voorzover betreft goederen, waarop met een letter E in een cirkel is aangebracht en ten aanzien waarvan op de bijbehorende factuur niet staat vermeld, dat het Rijksbureau voor Metalen de betreffende goederen uitsluitend voor export heeft bestemd.

Voorts wordt dispensatie verleend van het koop-, verkoop- en afleveringsverbod, voorzover betreft het kopen van en het verkopen en afleveren door detaillisten van goederen, waarop niet een letter E in een cirkel is aangebracht.

Uit het bovenstaande volgt derhalve, dat voor export bestemde goederen nooit mogen worden afgeleverd aan een detaillist en door deze ook niet mogen worden gekocht. Indien bij een detaillist toch goederen worden aangetroffen, waarop een letter E in een cirkel is aangebracht, kunnen deze onmiddellijk in beslag worden genomen en kan proces-verbaal worden opgemaakt, zowel tegen de detaillist als tegen degenen, van wie hij deze goederen heeft gekocht.

Ten slotte wordt in deze bekendmaking dispensatie verleend van het verbod van het kopen, verkopen en afleveren van:

- aanzet-, aanloop- en regelapparaten, alsmede relais voor een stroomsterkte tot en met 25 ampère;
- electrische schakel- en verdeelkasten en soortgelijke apparaten voor een stroomsterkte tot en met 25 ampère;
- electrische kookapparaten van meer dan 1200 Watt en electrische warmwaterreservoirs;
- patroonhouders tot en met 25 ampère.

Aan deze dispensatie wordt echter de voorwaarde verbonden, dat een onderneming niet tot vrije verkoop en aflevering mag overgaan, voordat de door of namens het Rijksbureau voor Metalen verleende, door deze onderneming geaccepteerde geldige koopvergunningen zijn gehonoreerd.

De bestaande verplichting tot inlevering van de oude loden tuben wordt ten slotte in deze bekendmaking uitgebreid tot alle oude tuben.

W R
Bakeliet
FITTINGEN

Het nieuwste kwaliteitsproduct
van WALDORP-RADIO
Direct leverbaar.

WALDORP-RADIO
LEEGHWATERSTRAAT 120 - DEN HAAG

NEDAP

*Nedap
Electrische
Deurenener
thans voor
aflevering gereed!*

N.V. NED. APPARATENFABRIEK „NEDAP“
VERKOOPAFD.: POSTBUS 6 GROENLO

„SCHRIJVO“

WATERBEEKSTR. 14-18 TEL. 3868 DORDRECHT

De betere Radio-meubelen

„RETAF“ GRONINGEN

Mussengang 17
Telefoon 28890

Glas Isolatoren 13 cm
Glas Weide Rollen.
Glas Afspan Model „Pyrex“.
Stationsschalen.
Ook voor Grossiers.
Honderden prima Artikelen meer.
100 pCt. Service.
Vraagt ons even aan.

NEDERLANDS FARIKAAT

- Courante artikelen!
- Concurrerende prijzen!
- Coulant!

Eén onzer vertegenwoordigers is gaarne bereid U te bezoeken.

ELECTRO-TECHNISCHE GROOTHANDEL
MAX GOUDEKET & Co.

AMSTERDAM (O.) - WEESPERZIJDJE 24 - Tel. 51163

A.C.E.C. DRAAISTROOMMOTOREN

Diverse typen van 30-200 pk, uit voorraad België leverbaar. Ook voor kleinere motoren leveringsmogelijkheden.

GOUDSCHESINGEL 77
Telefoon K 1800—24713

Alleenvertegenwoordiger in Zuid-Holland voor Ing. bur. Frowijn & Co., Apeldoorn.

Wikkelbedrijf
„Electra“ **P. Valk**

Vriesestraat 93 - Tel. 3671 - Dordrecht

Het adres voor vooroorlogs wikkelwerk. Lage prijzen. Korte levertijd. 1 Jaar garantie. Dank zij het nieuwe laksysteem met speciale impregneerlak zult U uitermate tevreden zijn.

Wij leveren uit voorraad:

„AURORA“ GLOEILAMPEN (Edison, bajonet)
„WERVA“ KOOLBORSTELS in 80 afmetingen en zeer praktische assortimentsdoos
ALUMINIUM WAAIERS voor stofzuigers, in 14 typen
SERIE LAMPJES, 4, 6, 8, 12 en 14 volt.
Helder, rood, wit, blauw, oranje.
BATTERIJ- EN RIJWIELLAMPJES
STEKKERBLOCKS voor stofzuigers en strijkbouten, enz.
VRAAGT ONZE PRIJSCOURANT

Waagmeester's
groothandel in electrotechnische en verlichtingsartikelen

DAMPLEIN 8 - TELEFOON 2294 (K 2980) - ZAANDAM

KROKODILKLEMMEN

Fabrikaat Richard Müller Ltd., Copenhagen

Levering uitsluitend af fabriek aan erkende grossiers. Aanvragen voor prijsopgave aan vertegenwoordiger:

R. LEWIS, 's Gravenhage
Wildhoeflaan 6 Telefoon 393571

Precisie-meetinstrumenten

Multavi II f. 215.-

LICENTIE HARTMANN & BRAUN
Afmetingen: 180 x 90 x 55 mm.
Uitvoering: zwart bakeliet
Schaal: 70 mm. Spiegelaf. 0 - 30
Stroomsoorten: Gelijk- en wisselstroom
Meelber.: Amp.: 6-1.5-0.3-0.6-0.015-0.003
Volts: 600-300-150-30-6
Eigen weerstand: Bij 6 Amp. 0.2 Ohm tot 300 Ohm bij 0.003 Amp.
Bij 600 Volt 0.2 Meg. Ohm tot 2000 Ohm bij 6 V.
Uit voorraad leverbaar

A. VALKENBERG
Kinkerstraat 252-254, Amsterdam, Tel. 83678-84416

BREDA

Haagweg 158
Telefoon 8529

Wij leveren U schakelaars, stekkers, apparaatstekkers en zekeringen uit voorraad. Zendt ons Uw koopvergunningen en oude zekeringen.
Grote sortering lampekappen.

IMPREGNEERLAKKEN

Wij leveren impregneerlakken, waaraan de hoogste eisen gesteld kunnen worden, met een meer dan 25-jarige reputatie, n.l.:

blanke ovendrogende isolatielak nr. 8101
blanke luchtdrogende isolatielak nr. 8133
zwarte ovendrogende isolatielak nr. 8137
zwarte luchtdrogende isolatielak nr. 8110
witte en grijze isolatielak lucht- en ovendrogend

FABRIKAAT N.V. VERNIS- EN JAPANLAKFABRIEK
J. C. VAN WIJK & Co. — ROTTERDAM

VERTEGENWOORDIGING

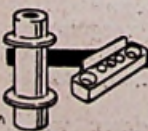
Technische Handelsonderneming W. WERNER
Paltzerweg 223 .. DEN DOLDER (U.) .. Telefoon 2165 Bilthoven

N.V. RAMIE UNION
PORCELEINFABRIEK
ENSCHDE

SIMPLEX en CONEX-LASCHDOPPEN

ELECTROTECHNISCH PORCELEIN

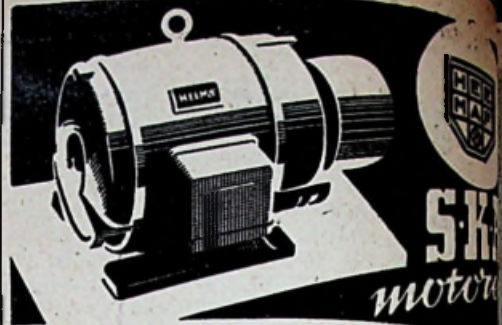
„CLIMAX“

GEVELLETTER-FABRIEK

voor NEON-installaties.

Zeer speciale prijzen.

Aelbrechtskolk 10 — Telefoon 51225
ROTTERDAM

Type „E“, weer een verbeterd product van „SINUS“
Vanaf heden zijn onze nieuwste
dompelaars, type „E“, vlot leverbaar.

500 Watt — 750 Watt — 1000 Watt

Voorzien van randaarding en ophang-
armen

„SINUS“

Radio-apparaten-
instrumentenfabrik
De La Reijlaan 33
ZEIST.

Vraagt offerte voor pompelaars voor
triële doeleinden!

N.V. HOLLANDSCHE ASBEST MAATSCHAP

v/h van der LINDEN & VELDHUIS

ROTTERDAM

GRONINGEN AMSTERDAM

Asbest, | Rubber,
Pakking, | Isolatie

MOTOREN

Star Driehoekschakelaars
Motor-Beveiligingschakelaars
Afstandschakelaars

Korte Levertijden!

N.V. INGENIEURSBUREAU
FROWYN & Co

v/h van Enst en Stokkentr

Hoofdkantoor: Bijkantoor:
Apeldoorn Tel. 2741 's Gravenhage 7716

Wij repareren:

- Radioapparaten
- Krachtversterkers
- Speakers,
- Platenwisselaars
- Meetinstrumenten
- Filmapparaten

Radiowerkplaatsen en Instrumentmakerij

Fa. J. Thomas

WILLEMSTRAAT 34 HENGEL (O) TEL. 56

Edwards

HOOGVACUUMPOMPEN en
IMPREGNEERINSTALLATIES

Pullin

EL. MEETINSTRUMENTEN

INGENIEURSBUREAU VOOR
BEDRIJFSAUTOMATISERING
Fr. Maelsonstraat 2, DEN HAAG, Telefoon 556

Theorie

DER

Frequentie-Modulatie

F. M. Simplified, door Milton S. Kiver. Uitgave van D. van Nostrand Company Inc., Toronto, New York, London. 359 Bladzijden, vele figuren, waarbij 3 uitslaande schema's van complete ontvanging-apparaten. Prijs 6 dollar.

Terecht wordt dit werk in Amerika aangekondigd als een meesterlijk geschreven boek.

Zonder enige wiskunstige uiteenzetting worden hier in volkomen klare en duidelijke bewoordingen alle gezichtspunten, die zich ten aanzien van frequentie-modulatie voordoen, belicht, met een bewonderenswaardige grondigheid en nauwkeurigheid. Het is een tekst, waaraan zowel de eenvoudige monteur als de ontwikkelde vakman houvast heeft en die ook omtrent moeilijke punten heldere begrippen vestigt.

Wij doen maar hier en daar enkele grepen. Eerst de vraag, wat eigenlijk de voornaamste praktische betekenis is van F. M. Op dezelfde golflengten zou A. M. evenzeer „fidelity” kunnen geven. De hoofdzaak is de storingsvermindering. Daar wordt herhaaldelijk op teruggekomen, zoals op de oorzaak, waardoor het mogelijk blijft, een zender te ontvangen, zelfs als een andere op gelijke golflengte werkt, zolang die maar minstens 2 maal zwakker is. En dan de vraag, waarvoor het toch nodig is om te vermijden, dat de zijbanden van twee zenders sterk in elkaar grijpen. Bij het begrip „fidelity” wordt ook later meer uitvoerig stilgestaan. Daar zit meer aan vast dan een ruime weergave van hoge tonen en dynamiek alléén.

Over het ontstaan van frequentie modulatie, de overgang van phasemodulatie in frequentie-modulatie (indirecte F.M.), de inrichting van zenders, wordt men uitvoerig ingelicht. Het grootste deel van het boek is echter aan de ontvangers gewijd, aan hun afregeling en aan hetgeen een service-technicus moet weten en te doen heeft.

Bij de techniek en de montage van toestellen voor frequenties in de buurt van 100 megahertz komt een en ander kijken, dat men op de lagere frequenties der gewone omroepgolven nog kan verwaarlozen. De verschillende discriminatorschakelingen, die bij F.M. de selectie bewerkstelligen, door de verschillende fabrikanten in Amerika toegepast, worden besproken en verklaard; de noodzakelijke grote voorversterking bij de thans nog in de meerderheid zijnde toestellen, die met begrenzers moeten werken; het sterke geruis, dat hierbij voorkomt als men de afstemming in het gebied tussen diverse zenders draait; de „verhoudingsselector” van de R.C.A. en de gesynchroniseerde oscillator van G. L. Boers, de ééntraps F. M. detector van Philco, eisen achtereenvolgens de aandacht.

Zeer belangrijk is ook het overzicht van de vele verschillende methoden, die in de Amerikaanse toestellen zijn toegepast om voor die zeer hoge frequenties onderling mechanisch gekoppelde afstemmiddelen (éénknopsbediening) te ontwerpen. Wat dat betreft, wordt aan de praktische uitvoeringen dezelfde grondige bespreking gewijd als aan de meer theoretische problemen. Permeabiliteitsafstemming, zelfinductievariatie met de „guillotine-tuner” van de General Elec-

trie, toepassing van afstembare coaxiale geleiders, zijn systemen, die in dit frequentiegebied de gewone kringen met een L en variabele C vervangen.

Er zijn nieuwe versterkerbuizen voor ontworpen, zoals de hoogfrequent-triode 6J5 en de 6AG5 met 2 gescheiden kathode-aansluitingen. Voor de zendermodulatie de merkwaardige Phasitrom van dr. Robert Adler van de G.E.C. Over al deze nieuwe dingen wordt men door de schrijvers ingelicht.

De Amerikaanse service-man vindt bovendien hier voor de behandeling van ziektegevallen bij al de verschillende systemen, een handleiding, die van onschatbare waarde moet zijn. Aanwijzingen worden gegeven om met een gewone afregel-oscillator, zoals die ook voor A.M. wordt gebezigd en met een kathodestraal-oscillograaf ook bij een F.M. ontvanger de instellingen te controleren.

Aan het einde van het boek zijn vragen opgenomen, die de lezer in staat stellen om na de bestudering van elk hoofdstuk voor zichzelf de proef op de som te nemen, of bij de stof volledig heeft verwerkt. Dit verhoogt de waarde van het werk voor zelfonderricht.

Wij overdrijven niet als wij dit een zeldzaam goed geslaagd boek noemen. Het Engels, waarin het is geschreven, leest gemakkelijk door zijn zuivere, rustige zakelijkheid. J. CORVER.

Gebruik Electriche Fornoizen in Zwitserland

Gedurende de 6 oorlogsjaren werden gemiddeld 22 675 elektrische fornoizen per jaar geïnstalleerd. Thans zijn in Zwitserland circa 300 000 elektrische fornoizen in gebruik, tegenover 122 500 in 1939. De grootste vermeerdering viel te constateren in 1945, namelijk met 47 450 fornoizen.

Het gebrek aan gas en kolen heeft een grote invloed gehad op deze ontwikkeling.

Nederland weer Millionair

In de aether zijn we met het herstel zover gevorderd, dat ons eerste miljoen bereikt is: er zijn miljoen radiobezitters.

De gelukkige is de heer L. Mulders uit Heerlen, die twee jaar op zijn radio wachtte, om toen als miljoenste uit de bus te komen. Hij werd naar Hilversum uitgenodigd, alwaar hij in de bloemetjes gezet werd!

Electriche Stroom via Atoomenergie

De eerste electriche installatie voor de opwekking van stroom door middel van atoomenergie zal waarschijnlijk in het nationale laboratorium van Brookhaven op Long Island tot stand komen. Onlangs werd bekend gemaakt, dat men deze installatie in 1949 in gebruik hoopt te nemen.

Met behulp van een splijtoven zal hete lucht geproduceerd worden, waaruit stoom wordt opgewekt, die op zijn beurt electriciteit moet produceren voor de aandrijving van een blaasbalg en andere laboratoriumtoestellen.

De installatie zal een capaciteit van ca. 2 500 pk bezitten.

©

De ijzer- en gereedschaphandel Buva te Rotterdam heeft juist bij het ingaan van zijn derde bestaansjaar de nieuwe gebouwen gereed gekregen aan de Voorburgstraat 1-4. Veler bezoek wordt op prijs gesteld.

VRAAG EN AANBOD

Te koop 30 m O.R.L.K., 4 x 95 qmm, tegen fabrieksprijs. R. Adema, Installateur, Kollum (Fr.), tel. 288.

Installateurs, wij vervaardigen TL-armaturen en montagebalken in elk gewenst model. Zeer korte levertijd. Maakt U zelf Uw armaturen? Wij buigen tegen billijke vergoeding. Technisch Bureau Heyst, O.Z. Voorburgwal 244, Amsterdam-C, tel. 48343.

Deelname gezocht in eventueel overname van-

handelsbureau op electrotechnisch en/of werktuigkundig gebied.

Bij voorkeur in het Noorden of Oosten des lands. Steller, electrotechnicus M.T.S., 40 jaar, heeft 15 jarige technische, commerciële ervaring op het gebied van schakelmateriaal en schakelaanleg. Br. nr. 1269, bureau van dit blad.

OPEN PLAATSEN

Steller dezer is goed ingevoerd

VERTEGENWOORDIGER

bij electro- en radiohandelaren in Gelderland en Overijsel.

Welke fabriek of groothandel kan binnenkort van zijn diensten als zodanig gebruik maken? Br. nr. 1258, bureau van dit blad.

De rest moet natuurlijk ook in orde zijn, maar de afstemschaal verkoopt het geheel.

Past daarom de

G. I. C. „Starline”

afstemschaal toe. — Bruto prijs f 13,50.

VERKOOP: N.V. „HARAF”

SCHENKWEG 14 — 'S GRAVENHAGE

Uit voorraad leverbaar:

Engelse golflengte-schakelaars, eerste klasse kwaliteit, fabriek WALTER.

1 deks, 4 moeder, 3 standen

2 deks, 3 moeder, 4 standen

MEETINSTRUMENTEN: Oscillographen.

U.K. Meetzenders,

Lampvoltmeters,

Universeelmeters.

C. N. Rood, Den Haag

Weteringkade 37, Telefoon 77.19.20 (3 lijnen)

Microfoon Vloerstandaards

Uit

voorraad

leverbaar

Uitschuifbaar tussen 90 en 185 cm.

zware gietijzeren voet, gewicht

ca. 5 kg, diameter 25 cm.

Verchromde uitvoering.

Netto-prijs . . . F. 24,24.

N.V. Ingenieursbureau Connector
Prinsengracht 634 AMSTERDAM (C.)

Isolatiematerialen voor de Electrotechniek

Uit voorraad leverbaar:

Leerpapier, 0.25-0.3-0.4-0.5-0.6 mm; Preapaan, 0.1-0.5-0.6 mm;

Fiber 0.5 mm zwart; Hardpapier 0.8-1-1.5-2-3-4-5-6-7-8-9 mm; Hard-

linnen 0.25-0.3-0.4-0.5-0.75-2.3 tot 2.6 mm, 7 mm, 30 μm;

Ebonietplaat 2 mm; Ollepapier; Olievlendende- en bapd-buls;

Oliezieldend; Olieglasband; Oliekatoen; Isolatiekralen; Spli-

hout; diverse soorten Isolatielakken; Bakelietlak; Afdeklak

spirtusbasis sneldrogend; hittebestendig Meaulet; Mea;

Micafolium; Collector-micaulet; Synthetisch Isolatiekous; Olie-

linnen-leerpapier; Isolatieband; Chatterton-compound enz. enz.

Technische Agenturen

en Groothandel **B. E. M. Wientjes**

Joh. Verhulststraat 192, Amsterdam-Z., Tel. 94171

SVENSKA-GLAS

complete ornamenten voor
utiliteitsverlichting

levering van enkele types
nog uit voorraad

Vraagt prospectus

N.V. ELECTROCENTRUM

AMSTERDAM — POSTBUS 1001

FILIALEN: ARNHEM - EINDHOVEN - LEEUWARDEN -
ROSENDAAL - ROTTERDAM - ZWOLLE

JAC. van der VEEN

Calandplein 3, Den Haag

Tel. 180826 *

VERHUUR van alle
electrische materialen

ILLUMINATIE **TONEEL**
LICHTFONTEINEN

THABUR
*Electrisch
Deuroog*

VERLICHT 's AVONDS NAAM EN HUISNUMMER
GEMAKKELIJK OP IEDERE HUISDEUR TE MONTEREN

Vraagt inlichtingen aan:

N.V. THABUR

ZUILINGSTRAAT 22-24 TEL. 116130 (8 lijnen) DEN HAAG

Heybroek - Zélander

KEIZERSGRACHT 242-248 - AMSTERDAM

- MAHATO Tafel- en Kolomboor-
machines - Werkstukklemmen
- ELECTROMOTOREN
- SLIJPMACHINES
- POLIJSTMACHINES
- ELECTR. HANDBOORMACHINES

ELECTROMOTOREN

Inkoop - Verkoop - Verhuur - Ruil
alleen de betere soorten.

Reparatie - Wikkelen - Revisie -
Ombouw, alleen kwaliteitswerk.
Voor Twente en Gelderse Achterhoek reeds
lang een bekend en vertrouwd adres.
Erkende Installateurs, Handelaren en
Electro-winkeliers speciale prijzen.

**ELECTROMOTORENHANDEL
& WIKKELBEDRIJF „JULO“**

Kantoor Waldeckstraat 22 - Fabriek Pyramontstraat 15
ENSCHDEDE — Telefoon 4075 (K. 5420)

DRAKA
AMSTERDAM

Ze zijn er weer!

De Boeken- en
Bedklemlampjes
met schakelaartje

Uit voorraad leverbaar in
6 smaakvolle courante
kleuren. Elk lampje keu-
rig verpakt in cartonnen
doosje

VERKOOPSPRUS
thans f 6.50 per stuk
Normale nandelskorting.

ELECTRO HAVEE

'S-GRAVENHAGE - HUISDUINENSTR. 48
TEL. 320706

MOTOREN
VENTILATOREN
DYNAMO'S - OMVORMERS

EMI - UTRECHT

MUNTKADE 25

Nederlandsche Siemens Maatschappij N.V.

Rijnstraat 24 - 's Gravenhage - Telefoon 723810

Magazijn en Werkplaatsen: Geestbrugkade 7, Rijswijk (Z.-H.)

LEVERING van Motoren, Meetinstrumenten,
Installatie-Materiaal, Zwitserse
Personeels-Contrôleklokken etc.

REPARATIE van alle electrische Motoren en
Apparaten.

MODERNE
VERLICHTINGS- EN
ELECTROTECHNISCHE
ARTIKELN

BEZOEK ONZE SHOWROOM

CUPROFLEX

LIJNBAANSGR. 237-240, TEL. 33742 AMSTERDAM

Voorziet U in het Jubileumjaar 1948 tijdig van:

NEMAZON

MIGNON-

ILLUMINATIE-
FITTINGEN

ENIGST FABRIKAAT IN NEDERLAND

NEMA TECHNISCHE GROOTHANDEL

Fabrikant van Electrische Apparaten

Hoogklei 18 - WINSCHOTEN - Telefoon 255

KOOLBORSTELS

voor elk doel.

Uit voorraad leverbaar.

Nederl. Koolborstelfabriek

AMSTERDAM-N.

Spijkerkade 5 Telefoon 60 543

WIJ LEVEREN:

ELECTRISCHE

WARMWATER-APPARATEN.
Overstroomtype, 40 en 80 liter
inhoud.

K.E.M.A. geen bezwaar.

Drukapparaten leverbaar in 80 L.
inhoud. Grossiers speciale korting.

Thans zonder koopvergunning
verkrijgbaar

ELECTRO-TECHNISCHE
INDUSTRIE VERHOOG

Zoetermeer. Tel. 287, na 6 uur 187.

Fornuiskookplaten.... Snelkokers.

en diverse apparaten met ingegoten elementen
defect zijn, worden door ons voorzien van
elementen (spiraal m. inbedmassa). Proefsp.
Tevens het adres voor **algehele reparatie** van
fornuizen. **Ombouw** van diverse Vervarmings-
raten, eventueel continu regelbaar. **Snelkokers**
vaten. Losse Gloeispiralen, De-
apparaten (voor piano's, vitrine-
lards enz.) Electr. Voetstoven.

Firma Gebr. Sterria
BROEK OP LANGENDIJK
Telefoon 451 (K 2267)

SURE-A-LITE

THE NEVER
FAILING FLASH

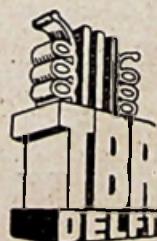
CY BATTERIJFABRIEK SURE-A-LITE
UTRECHT

Installateurs!

Laat ons Uw neon-installaties verzorgen
Wij zijn daarvoor speciaal ingericht, en
ontwerpen, begroten, verkopen en
teren door het gehele land.

Technisch Bureau voor NEON-VERLICHTING

P. J. BUIS, 's-GRAVENHAGE
KONINGSPLEIN II, TELEF. 392400-392

Wikkelaar voor Transformators
en Klokspoelen

Fabricage van Versterkers en
luidsinstallaties

Radio-onderdelen engr...

Alle Ronette Artikelen tegen
verlaagde prijzen, Radiobuizen,
Afspanisolatoren, Ceramische
deusatoren, Banaanstekers,
tante Eitjes enz. enz.

Vraagt onze gratis prijscourant even aan

Technisch Bureau J. Th. van Reys
Choorstraat 16 - DELFT - Telefoon 25

INTERNATIONALE ELECTR. ONDERNEMING

ZANBERGWEG 97 BREDA

TEL. 8018

GEDEP.

TRANSFORMATORS
ELECTROMOTOREN TOT 2000 WATT
SPAARLEKTRANSFORMATORS
SPECIALE SCHAKELAPPARATEN

ELECTROTECHNISCHE FABRIEK